

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**TRESTNÝ ČIN LOUPEŽE A PROVEDENÍ
PRVOTNÍCH ÚKONŮ NA MÍSTĚ ČINU**

Autor práce: Jaroslav Dobiáš, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Radovan Sládek

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Jaroslav Dobiáš, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Trestný čin loupeže a provedení prvotních úkonů na místě činu

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Crime of robbery and execution of initial acts at the crime scene

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): Mgr. Bc. Radovan Sládek

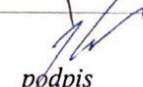
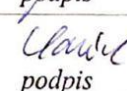

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): listopad 2021

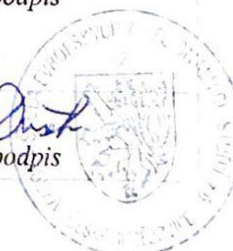
Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je vysvětlit a popsat problematiku trestného činu loupeže, provést rozbor skutkové podstaty tohoto trestného činu a blíže představit jeho současnou právní úpravu, dále poukázat na to, jaké jsou motivy pachatele ke spáchání tohoto trestného činu a jaký trest pachateli hrozí v případě jeho spáchání. Dalším cílem je představit prvotní úkony prováděné výjezdovou skupinou Policie České republiky na místě spáchání tohoto trestného činu, které směřují k zajištění kriminalisticky upotřebitelných stop a důkazů, které jsou následně schopné procesně obstát při soudním řízení, a provedení těchto úkonů představit na modelovém příkladu.

Student: Jaroslav Dobiáš, DiS.	19. 11. 2021 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Radovan Sládek	19. 11. 2021 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	6. 12. 2021 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: Doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph. D.	8. 12. 2021 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	14. 12. 2021 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Radovanu Sládkovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

DOBIÁŠ, J. *Trestný čin loupeže: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2022. s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Radovan Sládek

Klíčová slova: Trestný čin, násilí, pohrůžka bezprostředního násilí, prvotní úkony na místě činu

Bakalářská práce se snaží definovat trestný čin loupeže, provést rozbor skutkové podstaty tohoto trestného činu a blíže představit jeho současnou právní úpravu, dále poukázat na to, jaké jsou motivy pachatele ke spáchání tohoto trestného činu a jaký trest pachateli hrozí v případě jeho spáchání. Dalším cílem je představit prvotní úkony prováděné výjezdovou skupinou Policie České republiky na místě spáchání tohoto trestného činu, které směřují k zajištění kriminalisticky upotřebitelných stop a důkazů, které jsou následně schopné procesně obstát při soudním řízení, a provedení těchto úkonů představit na modelovém příkladu.

ABSTRACT

DOBIÁŠ, J. *Crime of robbery: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2022. pp. Supervisor: Mgr. Bc. Radovan Sládek.

Key words: Crime, violence, threat of immediate violence, initial acts at the crime scene

The bachelor's thesis tries to define the crime of robbery, analyze the factual nature of this crime and introduce its current legislation, further point out what are the motives of the offender to commit this crime and what punishment threatens the offender if committed. Another goal is to present the initial actions performed by the field group of the Police of the Czech Republic at the place of committing this crime, which aim to ensure forensic traces and evidence, which are then able to procedurally succeed in court proceedings, and to present these actions on a model example.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Trestný čin loupeže	11
2.1 Zařazení a úprava loupeže v systematice trestního zákoníku	11
2.1.1 Loupež prostá	12
2.1.2 Loupež kvalifikovaná	12
2.1.3 Základní skutková podstata trestného činu loupeže	13
2.1.4 Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu loupeže.....	17
2.1.5 Vývojová stadia trestného činu loupeže	18
2.1.6 Vztah trestného činu loupeže k jiným ustanovením.....	21
2.1.7 Trestání trestného činu loupeže	23
2.2 Trestný čin loupeže z pohledu kriminologie	25
2.2.1 Charakteristika loupeže.....	26
2.2.2 Kriminální situace.....	27
2.2.3 Způsoby páchaní loupeže.....	28
2.2.4 Pachatelé loupeže	30
2.2.5 Oběti loupeže.....	31
2.2.6 Kriminologické stopy na místě činu	31
2.3 Prevence loupeže	32
3 Srovnání české a německé právní úpravy loupeže.....	34
4 Prvotní a neodkladné úkony na místě násilného trestného činu	37
5 Kazuistika	47
5.1 Modelové situace	47
5.1.1 Modelová situace č. 1	47
5.1.2 Modelová situace č. 2	48
5.1.3 Modelová situace č. 3	50
Závěr	52

Seznam použitých zdrojů	54
Seznam zkratk:	56
Seznam tabulek a grafů:	57
Přílohy	58

Úvod

Policejní orgány zjišťují či vyvrací, zda se stal trestný čin a snaží se odhalit a usvědčit jeho pachatele. Při odhalování pachatele a zajišťování důkazů si musí počínat zákonným způsobem využívající kriminalistických metod a prostředků. Takto nabytá zjištění následně předkládají nezávislému soudu za účelem rozhodnutí ve věci. Činnost soudu je přitom významně ovlivněna kvalitou předchozí činnosti policie. Policejní orgány se ve své činnosti neřídí pouze trestním zákoníkem a trestním řádem, ale také zákonem o Policii České republiky a v návaznosti na něj i mnohými interními akty řízení. Policie jako orgán činný v trestním řízení využívá také metody a prostředky vědecké kriminalistiky.

Z hlediska policejní činnosti pojem „prvotní a neodkladný úkon“ představuje takové úkony, které musí být provedené ihned na místě činu, z důvodu toho, že může dojít k jejich zmaření, zničení nebo ke ztrátě důkazů a dále také je nebude možno před soudem později provést. Doba, která uplynula od spáchání trestného činu má zpravidla zásadní význam pro možnost odhalení a usvědčení pachatele, neboť může dojít ke znehodnocení či zániku kriminalistických stop v materiálním či paměťovém prostředí.

Na závěr proto připomínám myšlenku Carla Goldoniho, který je znám více jako úspěšný italský divadelní autor z počátku 18. století, ovšem původně vystudoval práva, byl vyšetřujícím soudcem a později advokátem. V jedné ze svých esejí uvedl myšlenku: *„Dokonalý zločin neexistuje, existují pouze nedokonalí vyšetřovatelé.“*

V této bakalářské práci se snažím čtenáři podrobněji přiblížit trestný čin loupeže, provést rozbor skutkové podstaty tohoto trestného činu a blíže představit jeho současnou právní úpravu, dále poukázat na to, jaké jsou motivy pachatele ke spáchání tohoto trestného činu a jaký trest pachateli hrozí v případě jeho spáchání. Dalším cílem je představit prvotní úkony prováděné výjezdovou skupinou Policie České republiky na místě spáchání tohoto trestného činu, které směřují k zajištění kriminalisticky upotřebitelných stop a důkazů, které jsou následně schopné procesně obstát při soudním řízení, a provedení těchto úkonů představit na modelovém příkladu.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem této práce je pomocí analýzy, jakožto základní metody, docílit komplexního pohledu na trestný čin loupeže a to z pohledu trestního práva, ale i z pohledu kriminologie. V této části bude proveden rozbor skutkové podstaty tohoto trestného činu a bližší představení současné právní úpravy v České republice. Dále také poukázat na to, jaké jsou motivy pachatele ke spáchání tohoto trestného činu a jaký trest pachateli hrozí v případě jeho spáchání.

V další kapitole představuji prvotní úkony na místě činu, kde byl spáchán trestný čin loupeže, které provádí výjezdová skupina Policie České republiky. Tyto úkony směřují k zajištění kriminalisticky upotřebitelných stop a důkazů, které jsou následně schopné procesně obstát při soudním řízení. V závěru této kapitoly se snažím na modelových situacích představit provedení těchto úkonů.

V této práci se dále zabývám srovnáním současné právní úpravy trestného činu loupeže v České republice a ve Spolkové republice Německo. Našeho západního souseda jsem pro komparaci vybral z důvodu toho, že se jedná do určité míry o náš vzor jak ekonomický, tak právní a při tvorbě našich právních předpisů je často německé právo východiskem.

Následně v příloze pro lepší orientaci v bakalářské práci se pomocí sběru statistických dat z informačních zdrojů Policie ČR snažím rozebrat vývoj trestného činu loupeže na územní působnosti Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje za období od roku 2016 do roku 2021.

2 Trestný čin loupeže

2.1 Zařazení a úprava loupeže v systematice trestního zákoníku

Jednotlivé skutkové podstaty trestných činů nalezneme ve zvláštní části trestního zákoníku (dále jen TZ). Ten členíme na třináct hlav, kdy zákonodárci při sestavování její hierarchizaci vycházeli z významnosti ochrany společenských zájmů. V úvodních třech hlavách jsou upraveny trestné činy namířené proti člověku, jeho životu, zdraví, tělesné integritě, osobní svobodě, soukromí a jiným základním lidským právům a svobodám. V následujících dvou hlavách jsou upraveny trestné činy proti rodině jakožto základnímu stavebnímu kameni společnosti a proti majetku. Ve zbývajících hlavách jsou upraveny trestné činy hospodářské, obecně nebezpečné, dále trestné činy proti životnímu prostředí, proti České republice, proti pořádku ve věcech veřejných, proti branné povinnosti a v závěrečných dvou hlavách jsou to pak trestné činy vojenské a trestné činy proti lidskosti, míru a válečné trestné činy. Jednotlivé hlavy v TZ se pak dále dělí na díly, které chrání konkrétní právem chráněné zájmy.

Pojem trestného činu je uveden v ustanovení § 13 odst. 1 trestního zákoníku (dále jen TZ), které definuje trestní čin jako: „*je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně*“¹. Tuto definici lze doplnit o ustanovení § 111 trestního zákoníku, které stanovuje, že trestný čin je: „*jen čin soudně trestný, a pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, též příprava k trestnému činu, pokus trestného činu, organizátorství, návod a pomoc.*“

Trestné činy rozděluje trestní zákoník na přečiny a zločiny, kdy přečiny jsou: „*všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.*“ Zatímco zločiny jsou: „*všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny*“ a dále na zvlášť závažné zločiny, kterými jsou: „*ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.*“²

Trestný čin loupeže je upraven v hlavě II. upravující trestné činy proti svobodě (díl 1.) a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství (díl 2.). Toto zařazení samozřejmě není náhodné a vychází ze skutečnosti, že zákonodárci chápe jako

¹ ŠÁMAL a kol.; *Trestní zákoník, komentář, 1. vydání*, Praha C. H. Beck, 2012, ISBN 978-80-7400-428-5, s. 106-202

² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

primárně chráněný objekt trestného činu loupeže svobodu; ochranu majetku považuje v tomto případě za druhotnou³.

TZ upravuje trestný čin loupeže v ustanovení § 173. Toto ustanovení definuje loupež prostou a loupež kvalifikovanou, spáchanou za zvlášť přitěžujících okolností. Na základě ustanovení § 14 odst. 3 TZ kategorizujícího trestné činy na přečiny, zločiny a zvlášť závažné zločiny je zřejmé, že ve všech případech loupeže se bude jednat o zvlášť závažný zločin, jelikož je naplněn požadavek jak úmyslného trestného činu, tak minimální hranice horní sazby trestu odnětí svobody.

Často bývá loupež zaměněna s krádeží dle §205, odst. 1, písm. c) TZ. Důvodem jsou stejné znaky obou trestných činů, kterými jsou násilí a pohrůžka bezprostředního násilí. Avšak u krádeže dle § 205, odst. 1, písm. c) TZ pachatel užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí poté, co se věci zmocnil, aby si věc uchoval.

2.1.1 Loupež prostá

Trestní čin loupeže je ve své nejjednodušší formě upravena v ustanovení § 173 odst. 1 TZ: „*Kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.*“⁴

Uvedená citace v sobě představuje stanovenou základní skutkovou podstatu prosté loupeže, která podle uvedeného znění znamená násilný zásah do svobody rozhodování člověka, které je spojené s úmyslem zmocnit se cizí věci.⁵ Jednotlivé znaky skutkové podstaty budou podrobně rozebrány později.

2.1.2 Loupež kvalifikovaná

Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu tvoří nejen znaky základní skutkové podstaty, které musí být jednáním naplněny, ale zároveň další znaky, které zvyšují závažnost spáchaného trestného činu. TZ popisuje prosté skutkové podstaty vždy v prvních odstavcích jednotlivých ustanovení zvláštní části a naopak kvalifikované skutkové podstaty řadí až za ně.

³ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné. 2.vyd. Praha: Nakladatelství Leges, 2010. 912 s. ISBN 978-80-87212-49-3. S. 522-523.

⁴ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

⁵ FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní zákoník a trestní řád Průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou 1. Díl Trestní zákoník.* Praha: Nakladatelství Linde, 2010. 1371 s. ISBN 978-80-7201-802-4. S.643.

V případě trestného činu loupeže tomu není jinak a jak již bylo zmíněno, základní skutková podstata prosté loupeže je upravena v odstavci prvním, zatímco kvalifikované skutkové podstaty jsou upraveny v odstavci druhém až čtvrtém, které obsahují různé zvlášť závažné okolnosti loupeže, a činí ji tak společensky nebezpečnější. Důsledkem spáchání kvalifikované loupeže je zvýšení sazby trestu odnětí svobody. Tyto kvalifikované skutkové podstaty budou rozebrány v další kapitole.

2.1.3 Základní skutková podstata trestného činu loupeže

Mezi povinné znaky skutkové podstaty trestného činu patří objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka. Všechny tyto znaky budou podrobněji rozebrány níže.

Objekt

Objekt trestného činu je obligatorním znakem skutkové podstaty, lze ho definovat jako společenské vztahy (např. vlastnické vztahy), zájmy a hodnoty (např. život člověka, zdraví, čest) chráněné TZ. Trestní právo plní funkci krajního prostředku ochrany společnosti před společensky nejnebezpečnějšími útoky fyzických a v určitých případech i právnických osob a uplatňuje se až tam, kde se ostatní právní prostředky ukážou jako neúčinné⁶.

Objekty trestného činu loupeže jsou dva. Prvním zákonem upřednostněným objektem je osobní svoboda; druhým pak majetek.

Objektem tohoto trestného činu je tedy osobní svoboda ve smyslu svobody rozhodování. Jde tedy o ochranu svobody každého člověka i toho, jehož svoboda je na základě zákona omezena. Omezení spočívá v tom, že pachatel brání jinému užívat svobodu, třeba jen na krátkou dobu, kdy bránění nelze snadno překonat. V praxi se vyskytují případy bránění ve svobodě držení za ruce, svíráním kolem ramen, zamezováním volného pohybu tím, že skupina pachatelů obstoupí poškozeného, uzamčením v místnosti apod.

Samotný trestný čin loupež nevede k omezení svobody rozhodování v tom smyslu, že by oběť se nemohla rozhodovat vůbec. Právě naopak, oběť se při loupeži rozhoduje často, ale omezena je v tom, že takové rozhodování jakožto projev vůle není svobodné,

⁶ KRATOCHVÍL, Vladimír a kol. Trestní právo hmotné Obecná část. 3. vyd. Brno: Nakladatelství Masarykova univerzita, 2006. 571 s. ISBN 80-210-2985-4. S. 196.

kdy je činěno při snaze zmenšit následky násilí nebo mu předejít, například vydáním věci pachateli.

Majetek je sekundárním objektem trestného činu loupeže. Majetkové trestné činy, u kterých je majetek primárním a často jediným objektem trestného činu, jsou chráněny v hlavě páté zvláštní části TZ. Nejčastějším právem chráněným zájmem, který bude trestným činem loupeže dotčen, je bezesporu vlastnictví, nicméně v určitých případech loupeže může být zasáhnuo i do nehmotných statků

Objektivní stránka

Objektivní stránka trestného činu (dále jen TČ) loupeže spočívá v použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci. Jde o přímé násilí nebo pohrůžku bezprostředního násilí, které slouží pachateli jako prostředek k ovlivnění vůle napadené osoby, který má vyloučit či překonat jeho kladený nebo očekávaný odpor.

Této činnosti pachatele tedy musí předcházet zmocnění se věci. V případě, že pachatel užije násilí nebo pohrůžku bezprostředního násilí až poté, co se věci zmocnil, z důvodu toho, aby si cizí věc uchoval, v tomto případě se nejedná o TČ loupeže, nýbrž o TČ krádeže podle ustanovení § 205 odst. 1 písm. c) TZ.

U kvalifikace TČ loupeže není rozhodující, zda pachatel koná násilí nebo pohrůžku bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci proti osobě, která určitou věc vlastní nebo proti jiné osobě⁷. Napadenou osobou může být nejen vlastník určité věci, ale i osoba, která má věc ve své moci, např. vedoucí prodejny, opravář či hlídač nebo někdo jiný, kdo se jen náhodně postavil pachateli do cesty v úmyslu zabránit mu.

Rozhodující není ani skutečnost, zda napadený kladl proti pachateli odpor či nikoliv. O TČ loupeže se tak jedná i v případě, kdy se napadený plně podrobí vůli pachatele a věc mu sám vydá, jelikož si je např. vědom fyzické převahy útočníka nebo se obává dalšího násilí.

Za násilí považujeme použití fyzické síly k překonání nebo zamezení kladeného nebo očekávaného odporu. Podle ustanovení § 119 TZ se násilí rozumí jako: „*trestný čin je spáchán násilím i tehdy, je-li spáchán na osobě, kterou pachatel uvedl do stavu*

⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR uveřejněné pod č. 44/1986 Sb. rozh. tr.

bezbrannosti lstí nebo jiným podobným způsobem.“⁸ Násilí zpravidla směřuje proti tělu napadené osoby, nejčastěji proti tomu, kdo má věc u sebe. Útok může být namířen i proti jiné osobě, například proti někomu blízkému osoby, která má být prostřednictvím tohoto nátlaku donucena k vydání věci.

Pohrůžka bezprostředního násilí je hrozba násilím, která bude uskutečněna, v případě, že napadená osoba se plně nepodrobí vůli útočníka. Násilí, kterým pachatel hrozí, může být směřováno i proti jiné osobě než té, která má věc pachateli vydat. Pohrůžka bezprostředního násilí je vyjádřena slovně nebo konkludentním jednáním. Konkludentní jednání stačí v případě, že poškozený z jednání a ostatních okolností vycítí, že nepodrobí-li se vůli pachateli, bude násilí vykonáno ihned.⁹ Takovým jednáním může být např. ukázání zbraně nebo naznačování úderů.

Subjekt

Subjektem trestného činu je pachatel a jako takový musí splňovat podmínky stanovené zákonem, aby byl za takové jednání trestně odpovědný.

Pachatelem je ten, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu loupeže. Pachatelem může být prakticky kdokoliv, jedná se tzv. subjekt obecný¹⁰, avšak musí splňovat dvě základní podmínky, kterými jsou věk podle § 25 TZ a přičetnost dle § 26 TZ. Za předpokladu splnění těchto dvou podmínek se pachatelem stává ten, kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci.

V případě spáchání trestného činu loupeže mladistvým, tedy osobou, která dovršila patnáctý rok a nepřekročila osmnáctý rok svého věku, se jedná o provinění. Materiální podmínkou, která musí být splněna, aby šlo o provinění, je nebezpečnost činu pro společnost.

U mladistvého se následně zkoumá, zda úroveň jeho rozumové a mravní vyspělosti je natolik dostatečná, aby byl trestně odpovědný. V určitých případech se může mladistvý tohoto provinění dopustit i vůči členům společné domácnosti. Skutečnost, že mladistvý je členem společné domácnosti spolu se svými rodiči, kteří mají vůči němu vyživovací

⁸ JELÍNEK, J. a kol.: *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 5. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 173.

⁹ Stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR uveřejněné pod č. 1/1980 Sb. rozh. tr.

¹⁰ KUČHTA, J. a kol. *Kurs trestního práva: trestní právo hmotné: zvláštní část*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 68.

povinnosti, neznamená, že by určitá část jejich majetku byla ve vlastnictví mladistvého. Pokud mladistvý od svých rodičů požaduje vydání finančních prostředků pod pohrůzkou násilí, dopouští se provinění loupeže podle § 173 odst. 1 TZ, protože tyto finanční prostředky byly pro něj věci cizí.

V případě, že TČ loupeže byl spáchán úmyslným společným jednáním dvou nebo více osob, pak mluvíme o spolupachatelství podle ustanovení § 23 TZ. Spolupachatelem může být kdokoliv, kdo splní podmínky pro pachatele podle TZ. Jedná se tedy o úmyslné společné jednání dvou nebo více osob. V případě spolupachatelství není rozhodující, zda každý ze zúčastněných užil násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí¹¹.

Subjektivní stránka

Subjektivní stránka trestného činu obsahuje soubor znaků, které charakterizují psychiku pachatele ve vztahu k trestnému činu. Znakem subjektivní stránky je zavinění.

Zavinění se definuje jako vnitřní psychický vztah pachatele k jeho činu, zejména k jeho následkům. Pojem zavinění tvoří dvě složky:

- složka vědění,
- složka volní¹².

Vědění zahrnuje vnímání jakožto odraz předmětů a jevů pomocí našich smyslových orgánů, a představu předmětů a jevů, které sice pachatel nemůže právě v daný okamžik vnímat, ale které vnímal dříve nebo k nimž došel úsudkem na základě znalostí a zkušeností.

Aby pachatel uskutečnění určitého skutku převzal do své vůle a rozhodl se pro takové porušení nebo ohrožení chráněného zájmu, vyžaduje se složka volní a jako taková v sobě zahrnuje chtění nebo srozumění. Pokud pachatel nechce rozhodné skutečnosti a ani s nimi není srozuměn, pak žádný volní vztah neexistuje. Zavinění rozlišujeme ve dvou základních formách:

- úmysl (přímý a nepřímý) – obsahuje složku vědění i volní,
- nedbalost (vědomá a nevědomá) – obsahuje pouze složku vědění.

¹¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 6. 2006, sp. zn. 8 Tdo 732/2006

¹² JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné. 2.vyd. Praha: Nakladatelství Leges, 2010. 912 s. ISBN 978-80-87212-49-3. S. 208-209.

Trestný čin loupeže vychází ze zavinění ve formě úmyslu. Úmysl pachatele se musí vztahovat jak k násilnému jednání, jakožto prostředku překonání nebo znemožnění odporu oběti, pro který se jinak nemůže věci zmocnit, tak i k tomu, aby se zmocnil věci cizí. Úmysl však nemusí směřovat k trvalé dispozici s věcí, postačí i úmysl zmocnit se věci přechodně či ji zničit apod¹³.

2.1.4 Kvalifikované skutkové podstaty trestného činu loupeže

Kvalifikované skutkové podstaty TČ loupeže jsou závažnější. Bývají uvedeny ve druhých a následujících odstavcích skutkových podstat TČ ve zvláštní části TZ. Jde převážně o okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby. Ty přistupují ke znakům základní skutkové podstaty a typizují její vyšší stupeň nebezpečnosti činu pro společnost.

Trestný čin loupeže se skládá ze tří kvalifikovaných skutkových podstat, ve kterých jsou obsaženy okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby a zakládající tak přísnější postih pachatele.

Druhý odstavec § 173 TZ TČ loupeže vymezuje okolnosti o použití přísnějšího postihu v případech, kdy pachatel spáchá trestný čin loupeže podle 1. odstavce § 173 TZ jako člen organizované skupiny, která je definovaná v ustanovení § 129 TZ jako: *„organizovaná zločinecká skupina je společenstvím nejméně tří trestně odpovědných osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, které je zaměřeno na soustavné páchání úmyslné trestné činnosti,“*¹⁴ nebo způsobí-li činem těžkou újmu na zdraví. Těžkou újmu na zdraví definuje TZ v ustanovení § 122 jako: *„těžkou újmou na zdraví se rozumí jen vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění. Za těchto podmínek je těžkou újmou na zdraví*

- a) zmrzačení,
- b) ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti,
- c) ochromení údu,
- d) ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí,
- e) poškození důležitého orgánu,
- f) zohyzdění,
- g) vyvolání potratu nebo usmrcení plodu,
- h) mučivé útrapy

¹³ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vyd. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2012. 2150s. ISBN 978-80-7400-428-5. s. 1730-1731.

¹⁴ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

i) delší dobu trvající porucha zdraví“.

Způsobí-li činem značnou škodu, kdy tato škoda je ve výši nejméně 1 000 000 Kč, nebo spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady, teroristického útoku nebo teroru, hrozí mu trest odnětí svobody na 5 až 12 let¹⁵.

Podle § 173 odst. 3 TZ bude pachatel potrestán odnětím svobody na 8 až 15 let, jestliže způsobí činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu, kdy škodou velkého rozsahu se rozumí škoda nejméně 10 000 000 Kč.

Nejpřísněji okolnosti jsou posuzovány dle § 173 odst. 4, kdy pachatel činem uvedeným v odstavci 1 uvedeného paragrafu způsobí smrt, hrozí mu trest odnětí svobody na 10 až 18 let.

2.1.5 Vývojová stadia trestného činu loupeže

Jednotlivá vývojová stadia trestného činu loupeže vyjadřují určité fáze (stupně), které jsou typické pro uskutečňování úmyslu pachatele spáchat trestný čin loupeže, a jako taková rozšiřují dosah skutkové podstaty loupeže. Vývojovými stádii jsou:

- příprava k trestnému činu,
- pokus trestného činu,
- dokonáný trestný čin.

První je myšlenka spáchat loupež, která není ještě trestná. Jde o základní a výchozí bod důležité pro trestné fáze v podobě přípravy, pokusu a dokonání trestného činu. Tyto myšlenkové procesy se neprojevují navenek a jejich dokazatelnost před soudem je takřka nemožná. Je nutno dodat, že jednotlivá vývojová stadia pohlcují stádium předcházející. Pachatel je trestně odpovědný pouze za nejposlednější stádium trestného činu.

Příprava trestného činu loupeže

Příprava je upravena v ustanovení § 20 TZ jako: „*jednání, které záleží v úmyslném vytváření podmínek pro spáchání zvláště závažného zločinu (§ 14 odst. 3), zejména v jeho organizování, opatřování nebo přizpůsobování prostředků nebo nástrojů k jeho spáchání, ve spolčení, srocení, v návodu nebo pomoci k takovému zločinu, je přípravou jen tehdy, jestliže to trestní zákon u příslušného trestného činu výslovně stanoví a pokud nedošlo k*

¹⁵ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo hmotné. 2. rozš. vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 98.

*pokusy ani dokonání zvlášť závažného zločinu*¹⁶. “ Dále stanovuje, že příprava je trestná pouze u zvlášť závažných zločinů, u nichž je to výslovně uvedeno. S odkazem na znění ustanovení § 173 odst. 5) TZ, dojde-li k závěru, že příprava trestného činu loupeže je trestná. Na druhou stranu nesmíme zapomenout, že trestnost přípravy je podmíněna skutečností, že již nedošlo k pokusu či dokonání trestného činu loupeže.

Trestní sazba za přípravu loupeže je stejná jako sazba stanovená za dokonanou loupež dle ustanovení § 173 TZ. Od přípravy lze upustit, pokud pachatel dobrovolně upustí od dalšího jednání směřujícího ke spáchání trestného činu loupeže a splní alespoň jednu ze zákonem stanovených podmínek¹⁷:

- odstranění nebezpečí, které vzniklo z podniknuté přípravy,
- činí oznámení o nebezpečí, které z přípravy vzešlo, a to v době, kdy je možné jej ještě odstranit. Takové oznámení učiní státnímu zástupci či policejnímu orgánu. (Voják může místo toho učinit oznámení svému nadřízenému.).

Dobrovolnost spočívá v tom, že pachatel ví, že mu nic nebrání dokončit trestnou činnost podle jeho představ, ani mu nehrozí žádné nebezpečí, a přesto se rozhodne od dokonání upustit či učinit oznámení. O dobrovolnost nepůjde v případech, kdy:

- pachatel byl přistižen a ze strachu svého odhalení od další činnosti upustil,
- pachatel dospěl k překážce, kterou nezvládne překonat (při vloupání se do domu nezvládne proniknout dveřmi a pokus vzdá),
- pachatel učiní oznámení ze strachu, že ho jeho spolupachatel, proti kterému bylo zahájeno trestní stíhání, prozradí (v případech, kdy je spolupachatel dopaden již ve stádiu přípravy či pokusu o loupež – z logiky věci nelze učinit po dokonání činu). Pokud tedy pachatel splní podmínku dobrovolného upuštění a odstranění nebezpečí či učinění ohlášení, pak dojde k zániku trestní odpovědnosti

Pokus trestného činu loupeže

Pokus trestného činu nalezneme v ustanovení § 21 TZ. Pokus trestného činu loupeže můžeme definovat jako jednání, které bezprostředně směřuje k dokonání

¹⁶ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ JELÍNEK, J. a kol.: *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 5. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 282.

trestného činu loupeže, jehož se pachatel dopustil v úmyslu trestný čin loupeže spáchat, ale nedošlo k jeho dokonání.

Trestní sazba za pokus je opět stejná jako sazba stanovená pro dokonanou loupež podle ustanovení § 173 TZ. Stejně jako u přípravy je možné se zprostit trestní odpovědnosti dobrovolným upuštěním od dalšího jednání směřujícího k dokonání trestného činu loupeže a zároveň při splnění alespoň jedné ze zákonem stanovených podmínek:

- odstranění nebezpečí z podniknutého pokusu trestného činu loupeže,
- učinění oznámení o nebezpečí, které z pokusu vzešlo, a to v době, kdy je možné jej ještě odstranit. Takové oznámení učiní státnímu zástupci či policejnímu orgánu. (Voják může místo toho učinit oznámení svému nadřízenému.)

Dokonaný trestní čin loupeže

Posledním stadiem trestného činu loupeže je dokonaný trestný čin. Charakterizuje se tím, že dojde k naplnění všech znaků skutkové podstaty trestného činu loupeže. K dokonání trestného činu loupeže podle ustanovení § 173 odst. 1 TZ postačí i užití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci. V případě, že pachatel v úmyslu směřoval k tomu, aby zmocněním se cizí věci způsobil značnou škodu, ale k takovému následku nedošlo, jde o to, že jeho jednáním byly naplněny pouze znaky pokusu o trestný čin loupeže podle ustanovení § 21 odst. 1 TZ.

Trestný čin loupeže je považován za dokonaný i tehdy, pokud je použito násilí nebo pohrůžka bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, aniž by bylo potřeba, aby byl tento úmysl uskutečněn. Čin je tedy považován za dokonaný, i pokud pachatel po použití násilí dobrovolně upustí od uskutečnění svého úmyslu zmocnit se cizí věci.¹⁸

O dokonaný trestný čin půjde i tehdy, pokusí-li se pachatel užitím násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí zmocnit klíčů od motorového vozidla, aby jej neoprávněně užíval, kdy poškozený pod vlivem násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí sveze pachatele na žádané místo.

¹⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 6. 8. 1970, sp. zn. 6 Tz 24/70

2.1.6 Vztah trestného činu loupeže k jiným ustanovením

Jak již bylo řečeno, trestný čin loupeže má dva kumulativně vyjádřené objekty, kterými jsou osobní svoboda a majetek. Pokud by byl porušen jen jeden z nich, nejednalo by se tudíž o trestný čin loupeže.

Trestní zákoník ve své zvláštní části vymezuje některé trestné činy, které mají podobné znaky jako loupež, kdy u těchto trestných činů dochází k porušení jenom u jednoho zájmu chráněného trestním zákoníkem. Mezi tyto trestné činy řadíme krádež, vydírání, omezování osobní svobody a loupežná vražda.

Srovnání trestného činu loupeže s trestným činem krádeže

Základní skutková podstata trestného činu krádeže je upravena v ustanovení § 205 odst. 1 a) až e). Krádež řadí mezi trestné činy proti majetku. Trestného činu krádeže se dopustí ten: „*kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní.*“¹⁹ V tomto případě vidíme, že trestné činy krádež a loupež mají stejný objekt, kterým je majetek.

První rozdíl mezi těmito trestnými činy tedy spatřujeme v tom, že u trestného činu loupeže dochází k zmocnění se cizí věci v úmyslu za použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí, zatímco u trestného činu krádeže tento znak chybí. Můžeme říci, že u krádeže se tedy pachatel zmocňuje cizí věci bez použití jakéhokoliv násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí. Poškozený se trestného činu krádeže ani nemusí účastnit nebo o ní vědět, zatímco u loupeže je tomu naopak.

Další rozdíl je v posuzování znaku použití násilí u trestných činů loupeže a krádeže. Pokud dojde k náhlému vytržení věci z ruky poškozeného lze toto posuzovat jako trestný čin krádeže podle ustanovení § 205 TZ v případech, kdy prostředkem zmocnění se věci pachatele je moment překvapení. To znamená, že poškozený vytržení věci neočekává a nedochází tak k překonání jeho odporu. Naopak je tomu u trestného činu loupeže podle § 173 TZ, kdy prostředkem k zmocnění se věci je použití násilí ze strany pachatele, které eliminuje odpor poškozeného a jeho vůle věc nevydat.

Jako další rozdíl mezi loupeží a krádeží můžeme spatřovat ve výši minimální škody. Kdy u trestného činu loupeže není škoda zákonem stanovena, tudíž ke škodě nemusí

¹⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

vůbec dojit, stačí jen užití násilí v úmyslu se zmocnit cizí věci, zatímco u krádeže je tomu jinak. Jak uvádí ustanovení § 205 odst. 1 písm. a) TZ, musí vzniknout škoda nikoliv nepatrná, která je stanovena v ustanovení § 138 odst. 1 TZ jako škoda dosahující částky nejméně 10 000 Kč.

Srovnání trestného činu loupeže s trestným činem vydírání

Trestný čin loupež a trestný čin vydírání mají společný objekt, kterým je osobní svoboda ve smyslu svobody rozhodování. Proto jsou tyto trestné činy řazeny ve zvláštní části TZ mezi trestné činy proti svobodě.

Vydírání se podle ustanovení § 175 odst. 1 TZ dopustí ten: „*kdo násilím nebo pohrůzkou jiné těžké újmy nutí jiného, aby něco konal, opominul nebo trpěl.*“²⁰ To znamená, že loupež a vydírání se tedy shodují v použití násilí. U vydírání však chybí znak bezprostřednosti násilí. Zatímco u loupeže je toto násilí použito okamžitě nebo z pohrůžky bezprostředního násilí je patrné, že bude vykonané ihned, pokud poškozený pachatele neposlechne.

O trestný čin loupeže podle ustanovení § 173 odst. 1 TZ půjde jen v případě, že pachatel jedná v úmyslu zmocnit se cizí věci násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí. Na druhou stranu, pokud by však pachatel užil násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu donutit poškozeného, aby mu vydal věc někdy v budoucnosti, v tomto případě by se jednalo o trestný čin vydírání podle § 175 odst. 1 TZ²¹.

Srovnání trestného činu loupeže s trestným činem omezování osobní svobody

Trestného činu omezování osobní svobody se dopustí ten: „*kdo jinému bez oprávnění brání užívat osobní svobody.*“²² Omezování osobní svobody, které pachatel vykonává násilným útokem vůči poškozenému v úmyslu zmocnit se cizí věci, které vytváří znaky trestného činu loupeže podle § 173 TZ a nikoliv trestného činu omezování osobní svobody podle § 171 odst. 1, 2 TZ.

²⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

²¹ ŠÁMAL a kol.; *Trestní zákoník, komentář, 1. vydání*, Praha C. H. Beck, 2012, ISBN 978-80-7400-428-5 s. 1734.

²² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Srovnání trestného činu loupeže s loupežnou vraždou

U trestného činu loupeže může dojít k tomu, že pachatel překročí intenzitu použitého násilí a dojde při tom k usmrcení napadené osoby a to bez ohledu na výši způsobené škody. V tomto případě budeme posuzovat zavinění pachatele, protože aby tento skutek byl posuzován jako trestný čin loupeže, musí se jednat pouze o nedbalostní zavinění. Naopak je tomu pokud pachatel úmyslně usmrtí jiného, aby se zmocnil cizí věci, kdy tento skutek se bude posuzovat jako trestný čin vraždy podle ustanovení § 140 odst. 1, 2 písm. j) TZ.

2.1.7 Trestání trestného činu loupeže

Předcházející kapitoly této práce se věnovaly převážně problematice posouzení viny u trestného činu loupeže a za toto jednání musí pachatel nést určitý následek. Dále je potřeba také rozebrat potrestání pachatele za takové jednání.

V českém trestním právu je trest chápán jako prostředek státního donucení. Toto stát využívá k ochraně zájmů chráněných zákonem, ochraně společnosti před trestnými činy a jejich pachateli. Jedná se o újmu způsobenou na svobodě, majetkových nebo jiných právech odsouzeného, které může pachateli trestného činu uložit výhradně jen soud. Při ukládání trestu je potřeba respektovat základní zásady:

- zásada zákonnosti,
- zásada přiměřenosti,
- zásada individualizace použitých sankcí,
- zásada personality sankce,
- zásada neslučitelnosti určitých druhů sankcí u téhož pachatele,
- zásada humanity sankcí.²³

TZ stanovuje pro trestný čin loupež spáchaný v 1. odst. trest odnětí svobody na dvě léta až deset let. Jestliže se pachatel dopustí trestného činu loupeže za okolnosti, které podmiňují zvýšení trestní sazby, zejména jako člen organizované skupiny, případně způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví, značnou škodu nebo jej spáchá v

²³ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné. 2.vyd. Praha: Nakladatelství Leges, 2010. 912 s. ISBN 978-80- 87212-49-3. S. 347-352.

úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady, teroristického útoku nebo teroru, pak bude potrestán odnětím svobody na pět až dvanáct let.

Jestliže při loupeži způsobí škodu velkého rozsahu, trestní sazba se bude pohybovat v rozmezí od osmi do patnácti let. Nejvyšší sazba v rozsahu od deseti do osmnácti let trestu odnětí svobody pak čeká na pachatele loupeže, při níž z nedbalosti způsobí smrt jiného člověka.

V případě prosté i kvalifikované formy loupeže vede k trestu odnětí svobody. Podle ustanovení § 53 TZ lze však za loupež vedle trestu odnětí svobody uložit i alternativní tresty jako propadnutí majetku, peněžitý trest, propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, zákaz činnosti, zákaz pobytu, zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, ztrátu čestných titulů nebo vyznamenání, ztrátu vojenské hodnosti či vyhoštění. Avšak s dodatkem, že zákon nepovoluje uložení peněžitého trestu vedle propadnutí majetku a zákaz pobytu vedle vyhoštění.

Podle ustanovení § 39 TZ soud musí při stanovení druhu trestu přihlídnout k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu loupeže, k osobním, rodinným, majetkovým a jiným poměrům pachatele a k jeho dosavadnímu způsobu života a k možnosti jeho nápravy. Dále musí přihlídnout k chování pachatele po činu, zejména k jeho snaze nahradit škodu nebo odstranit škodlivé následky svého jednání.

Nezanedbatelný vliv na udělení trestu budou mít také účinky a důsledky, které lze od trestu pro budoucí život pachatele očekávat. Dále se přihlédnou k době, která uplynula od spáchání trestného činu loupeže, k délce trestního řízení, trvalo-li nepřiměřeně dlouho, či k přispění ke spáchání trestného činu v případě, že byl trestný čin spáchán v některé z forem účastenství v širším smyslu.

Významnou roli budou také hrát přitěžující a polehčující okolnosti, které jsou upravené a demonstrativně vymezené v ustanoveních § 41 a § 42 TZ. V tento moment je nutné důrazně oddělit přitěžující okolnost, která představuje prostředek individualizace trestu od okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby a tvoří znak kvalifikované skutkové podstaty.

Ustanovení § 46 TZ je možné použít jen v určitých případech, to znamená, že soud může přistoupit k upuštění od potrestání. Vyloučeno je použití ustanovení § 46 odst. 1

TZ, protože jeho použití je podmíněno spácháním přečinu, a jak jsem již v této práci uvedl, loupež je vždy zločinem, dokonce zvlášť závažným zločinem.

2.2 Trestný čin loupeže z pohledu kriminologie

Předchozí část se převážně zabývala právním rozбором trestného činu loupeže. Tato kapitola bude analyzovat pojem loupeže z pohledu kriminologie jakožto vědy o kriminalitě, jejích pachatelích, obětech a její kontrole.

Na rozdíl od trestního práva, které zkoumá spíše právní aspekty trestného činu loupeže, je kriminologie spíše vědou společenskou, která se zabývá jednotlivci (pachateli, oběťmi, atd. i společností jako celkem. Zároveň je vědou empirickou, tzn. zaměřenou na poznávání reálných jevů a okolností souvisejících s kriminalitou, s vyloučením vědomých hodnotících postupů a z nich odvozených stanovisek²⁴.

Trestní právo analyzuje trestný čin loupež především z hlediska normativních definic a postulátů, a zároveň uvádí s využitím právní dogmatiky základní právně politické principy do aplikační praxe, proto se nemůže vyhnout hodnotícím myšlenkovým postupům. Naopak kriminologie vychází z teoretických koncepcí a modelů, které lze podložit vědeckými metodami – zejména pomocí empirických výzkumů, statistických analýz a dalších výzkumných technik a metod, korespondující dosaženému stupni poznání v dané oblasti²⁵.

Hlavním úkolem kriminologických výzkumů je poznání kriminogenních faktorů, které jsou spojeny s pácháním trestných činů. Toto poznání má za cíl vyvodit závěry pro kontrolu kriminality a ne jinak tomu je i v případech loupeží.

Kriminalitu obecně lze po vzoru policejní kriminální statistiky rozdělit podle druhů trestné činnosti v podobě tzv. takticko-statistické klasifikace. Dle uvedeného rozlišujeme kriminalitu obecnou:

- násilná kriminalita,
- mravnostní kriminalita,
- majetková kriminalita,

²⁴ KUČHTA, Josef a kol. Základy kriminologie a trestní politiky. Praha: Nakladatelství C.H.BECK, 2005. 544 s. ISBN 978-80-7179-813-4. S. 1.

²⁵ KUČHTA, Josef a kol. Základy kriminologie a trestní politiky. Praha: Nakladatelství C.H.BECK, 2005. 544 s. ISBN 978-80-7179-813-4. S. 2.

- hospodářská kriminalita,
- zbývající²⁶.

Pojem násilná kriminalita je pojmem kriminologickým nikoliv právním. Je součástí obecné kriminality, do které např. spadá i kriminalita majetková, mravnostní, hospodářská a obecně ohrožující.²⁷

Násilnou kriminalitu můžeme definovat jako trestnou činnost, jejíž významnou charakteristikou je fyzické poškození či usmrcení konkrétní osoby, eventuálně přítomnost záměru takový následek způsobit. Tato definice se omezuje na útok na fyzickou nebo psychickou integritu člověka ve smyslu úmyslného užití fyzického násilí, respektive pohrůžky násilím vůči jiné osobě. Násilnou kriminalitu řadíme mezi tzv. obecnou kriminalitu.

Trestný čin loupeže řadíme mezi kriminalitu násilnou, která vychází ze způsobu provedení trestného činu a zahrnuje takové trestné činy, jejichž výraznou charakteristikou je poškození či destrukce cílového objektu jednání. V případě loupeže postačuje k zařazení do této kategorie srozumění s tím, že v průběhu dosahování cíle může být nositel žádoucí hodnoty poškozen nebo usmrcen.

2.2.1 Charakteristika loupeže

Loupež je jednou ze společensky nejzávažnějších a nejnebezpečnějších trestných činů. Důsledky vysoké frekvence loupeží jsou často nedozírné a vedou k narušení osobního bezpečí jak obyvatel, tak i dalších osob z oblastí spojených ekonomicky, zájmově či jinak.

Takové to následky zvýšeného počtu loupeží vedou k postupnému vysídlování určitých oblastí obyvateli, podnikateli i turisty a to z důvodů obav o své zdraví, život i majetek.

Velmi zajímavý pohled na problematiku loupeže nabízí Jan Rozum²⁸ odkazem na Jamese D. Caldera. Ten považuje loupež za delikt, který magicky přitahuje pozornost

²⁶ NOVOTNÝ, Oto a kol. *Kriminologie 3*. Vyd. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer ČR, 2008. 528 s. ISBN 978-80-7353-376-8. S 46.

²⁷ Srovnej: NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kol. *Kriminologie*. 3. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008, s. 286-287.

²⁸ 9 ROZUM, Jan a kol. *Výzkum trestného činu loupeže v Praze*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2005. 206 s. ISBN 80-7338-047-1. S. 16.

veřejnosti, ale jeho vnímání považuje do jisté míry za rozporuplné. Na jedné straně je loupež považována za delikt zvláště zavrženíhodný, na druhou stranu je mladší částí společnosti tento delikt předkládán ve formách, v nichž dnes již legendární loupežníci (např. Ali Baba či Robin Hood) vystupují jako kladní hrdinové.

Obdobně paradoxní případy lze nalézt i v námětech románů či filmů pro dospělé. Vyzdvihovány jsou pozitivní vlastnosti hlavních hrdinů – lupičů, vede-li je k takovému činu tíživá sociální situace, či dokáží-li mistrně a nápaditě unikat ze spárů spravedlnosti.

2.2.2 Kriminální situace

Situace, za které loupež probíhá, je tvořena zejména:

- charakterem místa činu – kde se místo činu nachází,
- dobou spáchání loupeže,
- charakterem napadených osob – například osoba v podnapilém stavu.

Pachatelé se často přizpůsobují dle toho, kde loupež páchají. Například si opatří informace o charakteru napadeného objektu.

Způsoby spáchání loupeže můžeme klasifikovat z různých hledisek²⁹. Za základní kritérium klasifikace loupeže považujeme intenzitu útoku a charakter napadeného objektu.

Podle intenzity útoku lze vymezit jednotlivé druhy loupeží:

- loupeže páchané použitím pohrůžky bezprostředního násilí,
- loupeže páchané použitím přímého fyzického násilí,
- loupeže páchané uvedením osoby do stavu bezbrannosti.

Uvedené skupiny trestných činů loupeží se od sebe liší ve způsobu provedení tím, že jsou determinovány i projevy protiprávního jednání pachatele.

²⁹ CHMELÍK, J. a kolektiv: Rukověť kriminalistiky: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. 536 s. ISBN 80-698-36-9, s. 258.

V prvním případě³⁰ jsou k dispozici převážně stopy ve vědomí osob poškozených a věcné důkazy, kterými jsou často věci pocházející z trestné činnosti.

V druhém případě se jedná o loupeže, kdy se využití přímého fyzického násilí projeví v celé škále kriminalistických stop materiálních, jedná se například o bodné a řezné rány.

Ve třetím případě jsou materiální stopy velice vzácné, ovšem po důkladném zkoumání stop, jimiž jsou například tělní tekutiny zúčastněných osob nebo zbytků nápojů ve sklenkách, můžeme zjistit třeba i přítomnost uspávacích prostředků apod.

Významnou roli ve způsobu spáchání loupeže hraje i použití zbraně. Tyto loupeže páchané s použitím zbraně jsou považovány za jedny z nejzávažnějších trestných činů. Při ozbrojených loupežných přepadeních jsou nejčastěji používány nože. Ve finančních institucích, např. přepadení banky, pošty, obchodních provozoven a na místech s koncentrací více osob, bude během přepadení spíše použito střelné zbraně. Jako důvod lze uvést i to, že pro lupiče amatéra, který se častěji dopouští tzv. pouliční loupeže, bude snazší opatření si nože než střelné zbraně.

2.2.3 Způsoby páchaní loupeže

Současně se častěji vyskytují způsoby spáchání loupeží, spočívající v přípravném jednání zejména v:

- typování vhodné oběti nebo objektu a získání informací,
- plánování činu se spolupachateli,
- obhlídka místa činu,
- opatřování zbraně, převleků a dopravních prostředků.

Na základě dalšího kritéria, které představuje charakter napadeného objektu, je možné loupeže dělit do následujících skupin:

- loupeže páchané v peněžních ústavech, jako jsou banky, spořitelny, pošty, jde o místa, kde dochází k soustředění většího množství peněz, proto cílem pachatelů těchto loupeží je právě získání této finanční hotovosti; pachatelé při

³⁰CHMELÍK, J. a kolektiv: Rukověť kriminalistiky: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. 536 s. ISBN 80-698-36-9, s. 258-270.

páchání tohoto typu loupeží často využívají bezprostředního násilí způsobeného užitím zbraně a velice často jsou pachatelé takovýchto loupeží maskováni,

- loupežná přepadení přepravy peněz v tomto případě jsou napadenými osobami zaměstnanci podniků a bezpečnostních agentur, které se účastní převozu finanční hotovosti,
- loupeže páchané v provozovnách obchodů a jiných obdobných prostor, jedná se převážně o objekty s nočním provozem – večerky, benzinové čerpací stanice, směnárny, kdy je předpoklad nižšího výskytu osob a tedy i případných svědků,
- loupežná přepadení míst sloužících k bytovým účelům,
- loupežná přepadení dopravních prostředků - směřováno proti vozidlům taxislužby,
- loupežná přepadení prostá³¹.

Podle existence předchozího kontaktu mezi pachatelem a obětí rozlišujeme následující:

- loupeže bez předchozího kontaktu,
- loupeže po předchozím kontaktu.

Loupež bez předchozího kontaktu znamená, že před spácháním trestného činu nedochází k žádnému kontaktu mezi pachatelem a obětí, lze to tedy rozdělit na dvě podskupiny.

Jednou je skupina, kdy pachatel napadá svou oběť tzv. ze zálohy. Toto napadení se vyznačuje tím, že pachatel je až do poslední chvíle před obětí skryt a následně ji náhlé překvapí útokem, který je veden nejčastěji zezadu nebo případně z boku.

Druhou skupinou je pak napadení, kterému říkáme frontální, pro které je typické, že je zpravidla prováděno zepředu. V tomto případě má napadená osoba možnost se před útočníkem bránit a po napadení je pak schopna popsat pachatelův vzhled.

V případě loupeže po předchozím kontaktu se oběť s pachatelem dostává dobrovolně do společného kontaktu před spácháním TČ loupeže. Takový kontakt může

³¹ POLÁK, Peter; KUBALA, Jozef. Repetitóriium kriminalistiky. Bratislava: Nakladateľství Iura Edition, 2010. 210 s. ISBN 978-80-8078-351-8. S. 103.

pachatel s obětí navazovat již s úmyslem spáchat TČ. Ke kontaktu mezi pachatelem a obětí dochází např. při společné konzumaci alkoholu nebo v rámci provozování prostituce.

2.2.4 Pachatelé loupeže

Pachatelé loupeží jsou převážně mladší muži cca do 35 let věku. Jen výjimečně se této trestné činnosti dopouštějí i ženy. Loupež je ve většině případů předem cíleně plánována, připravována a organizována. Uskutečnění činu je proto spojeno s určitými osobnostními dispozicemi pachatele. Pachatelé se verbálně projevují co nejméně, ale na druhou stranu jsou velice nervózní a vypjatí³². Jen ve výjimečných případech se u nich můžeme setkat s hrubostí, vulgárností či bezohlednou agresivitou, která však bývá jen součástí jejich rolí. Pachatelé při spáchání loupeže použijí zbraň, ke střelbě ovšem jen ojediněle. Okolnosti, které je přivedou ke střelbě, můžeme shrnout následovně:

- nevhodné chování přepadených – jedná se o situaci, kdy přepadená osoba klade pachateli fyzický odpor nebo se jej po spáchání činu snaží zadržet anebo pronásledovat,
- zdůraznění pohružky výstražnou střelbou,
- překonání mechanických zábran.

Počet pachatelů je určen zpravidla organizovaností činu a velikostí napadeného místa. Většinou se počet pachatelů pohybuje od jednoho do tří osob na místě činu, výjimečně ve více osobách a to i včetně řidiče připraveného vozidla. Odhaduje se, že přibližně 60 % všech přepadení bylo provedeno jedním pachatelem.

Motivace pachatele

Pod pojmem motivace pachatele můžeme chápat vnitřní pohnutku osoby ke spáchání TČ loupeže. Nejčastějším motivem ke spáchání TČ loupeže je převážně finanční situace pachatele, která je pro něj neúnosná. Může pachatele dovést až k tomu, že spáchá loupežné přepadení. Z tohoto důvodu se také na páchání TČ loupeže podílejí recidivisté a osoby závislé na výherních automatech nebo na užívání omamných látek. Tyto osoby

³² CHMELÍK, J. a kolektiv: Rukověť kriminalistiky: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. 536 s. ISBN 80-698-36-9, s. 258-270.

potřebují peníze opatřit co nejrychleji, protože potřebují financovat svou závislost, kdy mají snahu získat peníze v hotovosti.

2.2.5 Oběti loupeže

Každé loupežné přepadení je pro oběti extrémní psychickou zátěží. Tuto psychickou zátěž doprovázejí silné emoce, stres a hlavně strach. To platí i u přepadených, kteří jsou na tyto situace speciálně vycvičeni, zejména u pracovníků peněžních ústavů. Oběťmi se stávají mezi nezletilými a mladistvými častěji chlapci než dívky. Dále jsou oběťmi loupeží převážně muži, odhadem se jedná o 70 %, podíl ženských obětí se v posledních letech mírně zvýšil. Velkou skupinu potencionálních obětí TČ loupeže pak představují senioři.

Obětí TČ loupeže se tedy může stát kdokoliv. Zejména proto, že jsou loupeže páčány jak pod pohrůžkou bezprostředního násilí, za použití určitých druhů zbraní nebo jen její makety, což je v tu chvíli, kdy je oběť ve stresu pro ni těžko rozpoznatelné, tak samotným násilím, kdy oběť nemá možnost se účinně bránit. Loupežná přepadení trvají zpravidla jen několik minut, během kterých dostává oběť od pachatele pokyny, jak se má chovat a co má dělat.

Dále se tyto osoby svým jednáním podílejí na způsobu spáchání a úspěšnosti loupeží a na tvorbě stop a jiných důležitých důkazů na místě činu.

2.2.6 Kriminologické stopy na místě činu

Na místě, kde došlo ke spáchání loupeže, lze zajistit stopy zejména ve vědomí poškozené osoby, jedná se o tzv. paměťové stopy. Tato skutečnost vyplývá z faktu, že ve většině případů přišla poškozená osoba s pachatelem do styku a měla možnost si zapamatovat jeho podobu. Dále při loupeži mohou vzniknout materiální stopy, a to v případech, kdy se pachatel na tento TČ připravoval nebo při provedení TČ anebo přímo při jeho spáchání. Najdou se i stopy při loupežích, kdy pachatel jen vyhrožuje a z nejrůznějšího důvodu se lupu nezmocnil³³.

Stopy lze rozdělit následovně:

³³ CHMELÍK, J. a kolektiv: Rukověť kriminalistiky: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. 536 s. ISBN 80-698-36-9, s. 258-270.

- stopy na místě činu³⁴ – pachatel při spáchání loupeže zanechá na místě činu stopy především biologické – krev, sliny na nedopalcích cigaret; pachové stopy na místě, na kterém pachatel stál nebo předmětu, kterého se dotýkal a trasologické – stopy obuvi, stopy pneumatik vozidel; daktyloskopické – otisky papilárních linií prstů nebo dlaní na předmětech, kterých se pachatel dotkl, tyto lze vyhodnotit rovněž jako stopy biologické, v případě provedení plošného stěru,
- na těle oběti a oděvu – najdeme převážně stopy bodné, řezné a zhmožděnin, které vznikají, když se oběť brání; dále to mohou být střelná poranění a jiné stopy jako například kontaktní mikrostopy,
- na těle pachatele a jeho oděvu³⁵ – zde najdeme povýstřelové zplodiny, v případech, kdy pachatel při loupeži použije střelnou zbraň, dále můžeme nalézt biologické stopy jako například vlasy nebo krevní stopy oběti či samotného pachatele,
- na předmětech použitých při loupeži – můžeme nalézt biologické stopy – například na maskovacích kuklách zejména vlasy; daktyloskopické stopy na noži nebo zbrani použité ke spáchání loupeže.

Mimo materiálních stop zajištěných na místě činu loupeže se často využívají i jiné soudní důkazy mající v souvislosti s ostatními shromážděnými věcmi značný důkazní význam. Jsou to například odcizené věci, dopravní prostředky použité při loupeži nebo zbraně, s nimiž byla loupež spáchána. Dále pak videozáznamy z bezpečnostních kamerových systémů, telekomunikační provoz na buňkách provozovatelů telekomunikačních sítí ve smyslu ustanovení § 88a trestního řádu, svědectví osob a dalších.

2.3 Prevence loupeže

Kriminologie se nejen zabývá loupeží z pohledu jevu ve společnosti, ale také zkoumá možnosti prevence, tedy předcházení samotnému páchaní loupeží. U násilné kriminality a u loupeží nevyjímaje jsou možnosti prevence poněkud omezenější, než například u kriminality majetkové.

³⁴ CHMELÍK, J. a kolektiv: Rukověť kriminalistiky: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. 536 s. ISBN 80-698-36-9, s. 258-270.

³⁵ CHMELÍK, J. a kolektiv: Rukověť kriminalistiky: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. 536 s. ISBN 80-698-36-9, s. 258-270.

Základním druhem prevence je u loupeže prevence sociální, která v sobě zahrnuje především opatření obecnější povahy, jako je prohlubování návyků na užitečné využívání volného času, zlepšování sociálního klimatu v institucích (školy, pracoviště, armáda apod.) či potírání alkoholismu³⁶. Využití sociální prevence proti loupeži, tak spočívá především ve vytváření zdravého životního stylu bez návykových látek a bez konzumace násilí v médiích, dále pak ve výchovném poradenství, včasné diagnostice psychických nemocí a závislostí a v neposlední řadě též v ochranném léčení specializovaném na agresivní psychopatické pachatele.

Dalším nástrojem je prevence situační, která má za cíl především předcházet loupežím a jako taková se podobá prevenci majetkové kriminality. Nástroji takové prevence jsou například:

- dostatečná přehlednost veřejných prostranství,
- veřejné osvětlení,
- sledování kriminogenních zón kamerovými systémy,
- častější výskyt policejních hlídek.³⁷

Další preventivní opatření je i rozšíření bezhotovostního platebního styku. Právě skutečnost, že u sebe lidé již nenosí tak vysoké peněžní částky v hotovosti způsobují, že si pachatelé odnáší z loupeží více než peníze cenné věci v podobě šperků, mobilních telefonů či platebních karet. Na druhou stránku věci je důležité si říci, nakolik taková opatření zabrání samotnému páchání loupeží, či lépe řečeno potencionální pachatele odradí kvůli nízké ziskovosti, ale zároveň nakolik povede k další trestné činnosti například v podobě zneužití uloupených platebních karet a podobně.

V neposlední řadě se setkáváme i se snahou pracovat s rizikovými zónami. V mnoha městech dochází k postupnému vytlačování kriminogenních zón z center měst na jejich periferii a prostředkem pro to je přemísťování určitých soukromých institucí do okrajových oblastí měst. Takovými to institucemi jsou nejrůznější herny, kasina či non-stop bary.

³⁶NOVOTNÝ, Oto a kol. Trestní právo hmotné Zvláštní část 2. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer ČR, 2010. 600 s. ISBN 978-80-7357-509-0., s. 303.

³⁷NOVOTNÝ, Oto a kol. Trestní právo hmotné Zvláštní část 2. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer ČR, 2010. 600 s. ISBN 978-80-7357-509-0., s. 305.

Humanizace městského prostředí, které by mělo představovat místo pozitivních mezilidských kontaktů, má přispívat ke snižování rizika viktimizace a strachu ze zločinu. Při architektonických řešeních takových oblastí je pak vhodné vyvarovat se monotónních a anonymitu podporujících stylů, jenž dávají pachatelům lepší podmínky pro jejich činnost.

Viktimologická prevence tedy pak spočívá v:

- informování široké veřejnosti, jak se vyhnout nebezpečí loupeží (např. nechodit a nezdržovat se v opuštěných lokalitách, nepouštět cizí osoby do bytu, nenosit drahé předměty na viditelných místech atp.),
- školení zaměřené na nutnou obranu, jež spočívá v osvojení si vhodných reakcí při útoku pachatele včetně schopností se bránit,
- podporování oznamování trestné činnosti napadenými osobami,
- doškolení rizikovějších skupin obyvatel jako jsou děti, ženy a starší lidé o problematice viktimizace³⁸.

Tato opatření se mnohdy shledávají s nezájmem osob, jímž jsou taková školení směřována. Pak je nutné vytvořit takové komunikační prostředí, které přivede širokou veřejnost k zájmu o danou problematiku.

3 Srovnání české a německé právní úpravy loupeže

Německý trestní zákoník (Strafgesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung vom 13.11.1998 – BGBl. I S. 3322) je v základu obdobný jako český trestní zákoník. Je rovněž rozdělen na část obecnou (Allgemeiner Teil) a část zvláštní (Besonderer Teil).

Podíváme-li se do zvláštní části německého trestního zákoníku, tak na první pohled uvidíme základní rozdíl v její systematice. Zatímco český TZ řadí na svůj začátek trestné činy proti životu, zdraví či svobodě, německý TZ zahrnuje v prvních hlavách (Abschnitt) trestné činy proti míru (Friedensverrat), vlastizrady (Hochverrat) či

³⁸ZOUBKOVÁ, Ivana; MOULISOVÁ, Marcela. Kriminologie a prevence kriminality. Praha: Nakladatelství Armex Publishing s.r.o., 2004. 148 s. ISBN 80-86795-05-5., s. 306.

ohrožování demokratického právního státu (Gefährdung des demokratischen Rechtsstaates)³⁹.

Trestný čin loupeže najdeme v německém TZ až ve 20. hlavě zvláštní části společně s vydíráním. Zatímco český TZ uvádí loupež pouze jedním paragrafem, německý TZ rozděluje úpravu do paragrafů tří, konkrétně ustanovení § 249 upravující prostou loupež (Raub), ustanovení § 250 upravující loupež za zvlášť přitěžujících okolností (Schwerer Raub) a konečně ustanovení § 251 upravující loupež s následkem smrti (Raub mit Todesfolge).

Znaky skutkové podstaty loupeže prosté jsou obdobné jako v českém TZ, nicméně v německém TZ najdeme konkrétnější vymezení ekvivalentu pohrůžky bezprostředního násilí a cizí věci. Loupeže se podle německého TZ dopustí ten, kdo násilím nebo pohrůžkou bezprostředního ohrožení života nebo zdraví odejme movitou věc poškozeného nebo třetí osoby.

Odlišná je trestní sazba. Zatímco český TZ stanoví trest odnětí svobody od dvou do deseti let, německý TZ umožňuje širší spektrum v podobě trestu odnětí svobody ne kratší než jeden rok. Dále pak rozsah trestu, který mohou německé soudy uložit je tedy větší v obou směrech. Dokonce je podle odstavce druhého možno v méně závažných případech uložit trest odnětí svobody od šesti měsíců do pěti let.

Při spáchání loupeže za zvlášť přitěžujících okolností podle § 250 odst. 1 německého TZ lze uložit trest odnětí svobody ne menší než tři roky, a tedy opět je horní hranice sazby otevřená.

Takovými okolnostmi jsou:

- pachatel má při sobě zbraň nebo jiný nebezpečný nástroj,
- pachatel má při sobě nástroj, kterým zabráni odporu jiné osoby silou nebo hrozbou síly,
- pachatel způsobí takovým činem těžké ublížení na zdraví,
- spáchání loupeže jako člen zločinecké skupiny, která se opakovaně spojuje k pokračujícímu páchání loupeží nebo krádeží, za účasti jiného člena takové skupiny.

³⁹ Criminal Justice in Germany/ Jörg-Martin Jehle, Marianne Wade – Department of Criminology of the Law Faculty of the Georg-August University of Göttingen, 2005, ve spojení s Kriminologische Zentralstelle e.V., Wiesbaden ISBN 3-936999-14

Podle ustanovení § 250 odst. 2 německého TZ, kterým se stanovuje minimální trest odnětí svobody pět let opět s otevřenou horní hranicí za následujících přitěžujících okolností:

- pachatel použije zbraň nebo jiný nebezpečný nástroj,
- pachatel spáchá loupež jako člen zločinecké skupiny podle předchozího odstavce a má při sobě zbraň,
- pachatel při činu jinou osobu tělesně týrá,
- pachatelovo jednání přináší riziko smrti jiné osoby.

V ustanovení podle § 250 odst. 3 německého TZ. V tomto ustanovení najdeme zmírňující ustanovení předchozích dvou odstavců. V případě jestliže pachatel naplní znaky podle ustanovení § 250 odst. 1 nebo 2 německého TZ, ale soud je shledá jako méně závažný případ, bude hrozit pachateli trest odnětí svobody v rozpětí od jednoho roku do deseti let.

Způsobí-li pachatel svým lehkovážným jednáním při loupeži smrt jiné osoby, bude potrestán podle ustanovení § 251 německého TZ trestem odnětí svobody nikoliv menším než 10 let, avšak je možno uložit i trest odnětí svobody na doživotí.

Zajímavé je také ustanovení § 252 německého TZ. Toto ustanovení definuje formu „loupežné krádeže“ (Räuberischer Diebstahl). Jedná se o případy, kdy pachatel započne páchat trestný čin krádeže, avšak za účelem získání věci užije proti poškozenému násilí nebo pohrůžku ohrožení života nebo zdraví. V takovém případě bude pachatel potrestán jako pachatel loupeže podle předcházejících ustanovení § 249 až § 251 německého TZ.

Závěrem se dá říci, že z uvedené německé úpravy je patrné hned několik rozdílných znaků. Zejména je zcela vypuštěno zákonné odlišení výše spáchané škody, která v Německu není znakem kvalifikované skutkové podstaty loupeže. Stejně jako u loupeže prosté, je u jejích kvalifikovaných podob odlišný způsob stanovení sazeb trestu odnětí svobody. Zpravidla není stanovena horní hranice sazby a to tak dává soudům větší prostor pro soudní individualizaci trestů při trestání konkrétních případů.

4 PRVOTNÍ A NEODKLADNÉ ÚKONY NA MÍSTĚ NÁSILNÉHO TRESTNÉHO ČINU

Policista, který se dostaví na místo činu (dále jen MČ) jako první, zajistí provedení prvotních a neodkladných úkonů na místě. Předtím, než policista provede potřebné úkony na místě, je důležité, aby co nejrychleji vyhodnotil situaci, stanovil pořadí jednotlivých úkonů a rozhodl o dalším postupu.

Zprvu se vyhodnocuje zejména:

- co se stalo,
- jaká je závažnost a rozsah následků,
- jak je rozsáhlé místo činu,
- jaká opatření je nutno provést⁴⁰.

Neodkladný úkon je definovaný v ustanovení § 160 odst. 4 trestního řádu (dále jen TŘ) jako: „*takový úkon, který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání.*“⁴¹

Neodkladným úkonem může být například výslech svědka a rekognice (znovupoznání), zadržení podezřelé osoby, vydání a odnětí věci, zajištění nemovitosti, majetku, peněžních prostředků, zaknihovaných cenných papírů apod., domovní prohlídku, osobní prohlídku, vstup do obydlí, provádění důkazu v bytě, odposlech a záznam telekomunikačního provozu, ohledání místa činu a jiného místa, prohlídku, pitvu a exhumaci mrtvoly, prohlídku těla a odběr krve nebo jiný obdobný úkon, odběr biologického materiálu.

Neopakovatelný úkon je definovaný rovněž v ustanovení § 160 odst. 4 trestního řádu jako: „*takový úkon, který nebude možno před soudem provést. V protokolu o provedení neodkladného nebo neopakovatelného úkonu je třeba vždy uvést, na základě jakých skutečností byl úkon za neodkladný nebo neopakovatelný považován.*“⁴²

⁴⁰ ODDĚLENÍ PRÁVA A KRIMINALISTIKY VZ BRNO, *Soubor učebních dokumentů, základní odborné přípravy I. vyd., modul Základy kriminalistiky*, Brno, 2016. s. 39-40.

⁴¹ Zákon č. 141/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

⁴² Zákon č. 141/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Neopakovatelným úkonem může být například výslech svědka, osoby mladší 15 let, dále také výslech osoby, která umírá, její život je vážně ohrožen, osoba je ve velmi vysokém věku nebo vážně nemocná, odjíždí na dlouhodobý pobyt do zahraničí a podobně, nebo výslech znalce.

Pod pojmem „prvotní a neodkladné úkony na místě činu“ rozumíme:

1) Ukončení probíhajícího protiprávního jednání a zajistit osoby přistížené při páchání protiprávního jednání:

Povinností policisty je zakročít nebo učinit jiná opatření vedoucí k zabránění nebo k ukončení páchání protiprávního jednání a k odvrácení nebezpečí.

2) Poskytnout první pomoc a zabezpečit lékařské ošetření zraněným osobám a zabezpečení technické nebo jiné pomoci:

Policista dbá na to, aby místo činu, předměty a stopy byly co nejméně narušeny. Dále zaznamená veškeré změny na místě činu a zajistí informace, kam byl zraněný odvezen včetně jména zdravotníka, čísla sanitky a adresy zdravotnického zařízení.

3) Provedení jiných úkonů k zabránění dalších škodlivých následků:

Policista provede vhodná opatření jako například přerušování dodávky plynu, elektřiny nebo vody a to z důvodu ohrožení života nebo zdraví osob na MČ.

4) Bezprostřední pronásledování osoby podezřelé ze spáchání trestného činu a její zadržení⁴³:

Policista, který vidí, jak podezřelá osoba utíká z místa činu, zahájí pronásledování osoby. Tento úkon má přednost před jinými úkony a stává se tak prioritou. Výjimkou je však případ, kdy je nutno provést první pomoc k záchraně lidského života nebo opatření k odvrácení přímo hrozícího nebezpečí.

Na místě lze za pomoci důvěryhodných občanů nebo svědků zajistit možnost střežení místa činu, aby nedošlo k jeho narušení a učinit vše pro úspěšné pronásledování pachatele a jeho zadržení dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu (dále jen TR): „osobu podezřelou ze spáchání trestného činu může, je-li dán některý z důvodů vazby (§ 67),

⁴³ ODDĚLENÍ PRÁVA A KRIMINALISTIKY VZ BRNO, *Soubor učebních dokumentů, základní odborné přípravy I. vyd., modul Základy kriminalistiky*, Brno, 2016. s. 39-40.

policejní orgán v naléhavých případech zadržet, i když dosud proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání (§ 160 odst. 1). K zadržení je třeba předchozího souhlasu státního zástupce. Bez takového souhlasu lze zadržení provést, jen jestliže věc nesnese odkladu a souhlasu předem nelze dosáhnout, zejména byla-li ona osoba přistižena při trestném činu anebo zastížena na útěku.⁴⁴

Důvody vazby jsou uvedeny v ustanovení § 67 TŘ:

- a) že uprchne nebo se bude skrývat, aby se tak trestnímu stíhání nebo trestu vyhnul, zejména nelze-li jeho totožnost hned zjistit, nemá-li stálé bydliště anebo hrozí-li mu vysoký trest,*
- b) že bude působit na dosud nevyslechnuté svědky, spoluobviněné či jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání,*
- c) že bude opakovat trestnou činnost, pro níž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil,⁴⁵*

Dá se říci, že se jedná o omezení osobní svobody na základě a v mezích stanovených zákonem. Zadržení pachatele loupeže vyžaduje promyšlenou přípravu ve formě dostatečného množství sil a prostředků, protože tito pachatelé jsou mnohdy velmi agresivní a nebezpeční. Je to zejména v situacích, kdy pachatel použil zbraň již při samotném spáchání loupeže, protože je pak velmi pravděpodobné, že se za použití zbraně bude i bránit zadržení. Situaci nepřispívá ani fakt, že v případě odsouzení hrozí pachatelům loupeží velmi vysoké tresty.

5) Pátrání po horké stopě s cílem zadržet pachatele nebo předměty a stopy anebo jiné důkazy směřující ke zjištění a usvědčení pachatele:

Policista je povinen bezprostředně informovat operační středisko o zjištěných skutečnostech, které mohou vést k zadržení osoby podezřelé ze spáchání trestného činu nebo k zajištění důležitých předmětů, stop anebo jiných důkazů směřujících k usvědčení pachatele.

Také se mohou vyskytnout případy, kdy TČ oznámí jiná osoba, ostraha objektu nebo třeba i signalizační zařízení v přepadené organizaci. O každém oznámení policejní

⁴⁴ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo hmotné. 2. rozš. vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2007.

⁴⁵ Zákon č. 141/1969 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů

orgán sepíše záznam. Toto oznámení obsahuje informace, které jsou vhodné pro pátrání po tzv. horké stopě. Toto pátrání se provádí bezprostředně po spáchání TČ, obvykle z místa činu. Po bezodkladném zjištění všech důležitých informací k zahájení této činnosti s cílem zadržet pachatele, buď to na útěku, ještě předtím než se ukryje nebo na místě činu.

Jestliže známe popis pachatele, bydliště a další informace ohledně pachatele, poté je ze strany policejního orgánu vyhlášeno pátrání po této osobě. Na druhé straně, kdy pachatel není znám, je pátrání závislé pouze na několika skutečnostech, které jsou např. krátká doba od spáchání činu a předpoklad, že pachatel není příliš vzdálen od místa činu, použití služebního psa, v případě, kdy víme o směru odchodu nebo příchodu pachatele.

6) Zjištění totožnosti účastníků, poškozených a dalších svědků na místě činu a podle okolností zajištění jejich přítomnosti na místě činu do příchodu Služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen SKPV)⁴⁶ odpovědných za ohledání:

Do příjezdu výjezdové skupiny SKPV, kterou tvoří vyšetřovatel, operativec, kriminalistický technik, psovod, dále pak zástupce místního základního organizačního článku PČR, této skupině na MČ velí vyšetřovatel. Výjezdová skupina SKPV je odpovědná za ohledání místa činu. Do příjezdu SKVP je policista povinen zajistit totožnost přítomných osob.

Je-li na místě činu více svědků je vhodné je od sebe izolovat po předběžném vytěžení, aby jejich výpovědi nebyly navzájem ovlivňovány. Podle okolností je můžeme využít k provedení tzv. uzávěrky a tím zajistit jejich přítomnost na místě činu do příjezdu SKPV.

7) Předběžně zajistit místo činu, předměty a stopy, vymezení, označení a uzavření (vyznačovacím pásem) před vstupem dalších osob a provedení úkonů k uchování předmětů a stop, které by mohly být do příjezdu SKPV poškozeny, zničeny nebo odcizeny⁴⁷:

Provést uzávěrku místa činu, tzn. zamezit nepovolaným osobám vstup na místo činu a zamezit poškození a odcizení předmětů a stop na místě. Právo vstoupit na místo činu mají v odůvodněných případech pouze zdravotníci a hasiči. Prostor k uzavření stanovíme

⁴⁶ ODDĚLENÍ PRÁVA A KRIMINALISTIKY VZ BRNO, *Soubor učebních dokumentů, základní odborné přípravy I. vyd., modul Základy kriminalistiky*, Brno, 2016. s. 39-40.

⁴⁷ ODDĚLENÍ PRÁVA A KRIMINALISTIKY VZ BRNO, *Soubor učebních dokumentů, základní odborné přípravy I. vyd., modul Základy kriminalistiky*, Brno, 2016. s. 39-40.

podle okolnosti případu tak, aby mohlo být provedeno ohledání v co nejširším rozsahu. K uzavření místa se použije vyznačovací pás. Uzavření trvá po dobu nezbytně nutnou pro ohledání MČ.

Ohledání MČ provádí při spáchání některých loupeží policejní orgán, který předpokládá, že vznikne hodně stop na místě činu. Při pohrůzce bezprostředního násilí je potřeba neodkladně na místo činu vyjet a místo činu ohledat a to i v případech, je-li loupež oznámena dodatečně.

Ohledáním MČ rozumíme: ohledání určité části území, místnosti nebo jiné části prostoru, kde došlo k vyšetřované události⁴⁸. Provádí se zejména zjišťováním, zkoumáním a zaznamenáváním (dokumentováním) situace. Jedná se o neodkladný a neopakovatelný úkon. Výsledky ohledání MČ nám mohou velmi přispět k zodpovězení na některé ze základních kriminalistických otázek, kterými jsou:

- CO bylo spácháno - na tuto otázku můžeme nalézt odpověď již na samotném místě činu; např. u loupeže lze zjistit, zda se jedná o násilný trestný čin, atd.; k tomuto účelu se vytváří základní vyšetřovací a kriminalistické verze, které se následně prověřují; důležité je hlavně to, aby byly všechny stopy nalezené na místě činu řádně zajištěny a vyhodnoceny a celá situace na místě byla řádně zadokumentována,
- KDY byl čin spáchán - jde o přesné vymezení doby, kdy byl čin spáchán; toto je velice důležité pro následné úkony např. při pátrání po pachateli i při vyšetřování; dále je to velice důležité pro taktické ohraničení případu např. pro hodnocení alibi u podezřelých osob; ke stanovení doby spáchání činu může pomoci řada okolností a skutečností, které byly zjištěny při ohledání místa činu, jako jsou např. stav různých pokrmů, posmrtné změny na těle oběti a jiné,
- KDE byl čin spáchán - odpověď na tuto otázku nalezneme až po důkladném ohledání místa činu a vyhodnocení všech stop, materiálů a faktů zajištěných při ohledání; může se také jednat jen o místo nálezu nebo zjištění,
- KDO čin spáchal - tato otázka je zcela zásadní a dává nám odpověď, kdo je pachatelem TČ; může nastat situace, že stopy nalezené a zajištěné při

⁴⁸ PJEŠČAK, Ján. *Kriminalistika*. 2. vyd. Praha: Naše vojsko, 1986. Str. 153.

ohledání místa činu nás nemusí vést k určení pachatele TČ; tato situace není zcela běžná, protože téměř na každém místě činu nalezneme stopy, které nás dovedou ke zjištění neznámého pachatele; jedná se především o biologický materiál (DNA), otisky prstů atd.,

- JAK byl čin spáchán - v případě, že ohledání místa činu bylo provedeno důkladně, tak bychom na základě zjištěných informací a zajištěných stop a věcných důkazů, mohli provést rekonstrukci postupu a jednání pachatele na MČ,
- ČÍM byl čin spáchán - odpověď na otázku čím byl čin spáchán, si zodpovíme po dostatečně ohledaném místě činu a to buď přímo nalezením nástroje či zbraně, nebo zajištěním takových stop, díky kterým je možné zjistit charakter použitých nástrojů, zbraní, nebo dalších prostředků,
- PROČ byl čin spáchán – z jakého motivu pachatel čin spáchal; na zjištění motivu záleží nejen správná kvalifikace TČ, ale také i volba nepravděpodobnějších verzí a zjištění okruhu pachatele činu; motiv činu lze odvodit na místě činu z řady stop např. z písemných materiálů nalezených na místě činu.

Hranice pro ohledání místa činu se vymezují poměrně široce a ohledává se i okolí, kde můžeme nalézt stopy obuvi a dopravních prostředků, nedopalků cigaret, ztracené předměty, odhozené usvědčující předměty (*např. peněženka, taška, z níž pachatel odcizil peníze*) nebo odložené zbraně.⁴⁹

Z praxe můžeme říci, že se v mnoha případech, ve kterých byly při ohledání přítomny i poškozené osoby, podařilo policejním orgánům na základě jejich poznatků zajistit i další důkazy a potřebné informace, které poté vedly k dopadení pachatele. V současné době tuto praxi policejní orgány využívá zcela běžně.

Dovolí-li to psychický stav poškozeného, může být k ohledání místa činu přizván i poškozený nebo očitý svědek loupeže. Opakovaný výskyt na místě činu může podpořit paměť a díky tomu si mohou tyto osoby vybavit okolnosti a detaily dříve ve výpovědi neuvedené, popřípadě upozornit na důležité skutečnosti a stopy.

⁴⁹ ODDĚLENÍ PRÁVA A KRIMINALISTIKY VZ BRNO, *Soubor učebních dokumentů, základní odborné přípravy I. vyd., modul Základy kriminalistiky*, Brno, 2016. s. 43. .

Aby měli stopy a důkazy, které zajistíme při ohledání místa činu, v trestním řízení svojí důkazní hodnotu, je zapotřebí, aby byly řádně zadokumentovány. Dokumentace musí utvořit ucelený pohled na celou situaci tak, aby každý kdo nebyl na místě činu, si mohl vytvořit představu o tom, jak to bylo na místě činu, co bylo předmětem ohledání a jak bylo při ohledání místa činu postupováno. Dokumentace ohledání slouží převážně k tomu, aby kdykoli v průběhu trestního řízení mohlo dojít k rekonstrukci situace na místě činu.

V současné době se v kriminalistické praxi mimo dalších, používají tyto druhy dokumentace:

- protokol ohledání místa činu,
- fotografická dokumentace místa činu,
- videodokumentace místa činu,
- topografická dokumentace místa činu.

Protokol je základní formou dokumentace průběhu a výsledku ohledání místa činu, kdy jeho procesní náležitosti jsou přesně specifikovány v TRŘ. Protokol musí věrně poskytovat obraz ohledávaného místa činu a měl by být zpracován s přihlédnutím k určitým základním zásadám:

- formulace v protokolu musí být jasné, bez možnosti nesprávné představy o místě činu, nebo možnosti více významů ,
- konkrétní popisovaný předmět se v protokolu popisuje stále stejně. V případě, že se na místě vyskytuje více předmětů stejného druhu, tak se individualizují číselně,
- není přípustné používat nepřesné výrazy (např. nedaleko, přibližně, asi, téměř, většina, apod.),
- číselné označení stop na fotodokumentaci, plánu, nebo náčrtku se musí shodovat s číselným označením stop v protokolu,
- do protokolu se uvádějí negativní okolnosti,
- při popisu místa činu se postupuje podle zásady „od obecného k individuálnímu“,
- v protokolu jsou zakázány vlastní úvahy o příčině a vzniku stop.

Protokol o ohledání místa činu povinně obsahu tyto tři části⁵⁰:

1. úvodní část,
2. popisová část,
3. závěrečná část.

Úvodní část obsahuje:

- označení události, které se ohledání týká,
- datum, čas a místo ohledání,
- hodnost, funkce, jméno a zařazení policisty, který ohledání provedl a řídil,
- hodnost, funkce a jména dalších účastníků ohledání,
- povětrnostní podmínky při ohledání,
- kriminalistické metody, které byly při ohledání použity,
- nacionále toho, kdo dal podnět k ohledání – oznamovatel.

Popisová část obsahuje:

- popis místa činu s přesným vymezením hranic ohledání,
- popis přístupových cest k místu činu a popis všech věcí, které byly na nich nalezeny a zajištěny,
- popis celkové situace na místě činu,
- popis jednotlivých částí místa činu; jde-li o ohledání domu, popis jeho místností i s okny, dveřmi, podlahou a stropem,
- popis všech míst, kde byly nalezeny stopy, nebo věcné důkazy.

Závěrečná část obsahuje:

- seznam a popis všech zajištěných stop, předmětů a dokumentů,
- místo, kam byly stopy zaslány ke zkoumání nebo kde budou uloženy a kdo je zajistil (hodnost, jméno a příjmení, služební zařazení),
- informaci, zda byl použit služební pes a s jakým výsledkem, popřípadě uvést důvod, proč nebyl služební pes nasazen,

⁵⁰ ODDĚLENÍ PRÁVA A KRIMINALISTIKY VZ BRNO, *Soubor učebních dokumentů, základní odborné přípravy I. vyd., modul Základy kriminalistiky*, Brno, 2016. s. 44.

- informace o použití speciálních technických prostředků pro vyhledávání stop a důkazů (např. UV lampa, detektor kovu),
- odkazy na použití dalších dokumentačních prostředků (např. fotodokumentace, náčrtek, plánek),
- informaci kam byla po ohledání převezena mrtvola, popřípadě zraněný,
- informaci o tom, jak byl objekt po ohledání zajištěn nebo komu byl předán,
- informaci o tom, zda bylo během ohledání něco zničeno nebo poškozeno,
- datum a čas ukončení ohledání místa činu,
- podpisy všech osob zúčastněných ohledání místa činu⁵¹.

Fotografická dokumentace je významnou součástí dokumentace průběhu a výsledků ohledání místa činu. Ve fotografické dokumentaci místa činu najdeme fotografie místa, kde došlo k ohledání nalezených stop a důkazů. Dále soubor fotografií z místa činu sloužící k tomu, aby názorně doplňovaly obsah protokolu o ohledání místa činu. Číselné označení stop zachycených ve fotografické dokumentaci se musí shodovat s číselným označením stop v protokolu o ohledání místa činu, v náčrtku i plánu místa činu.

Podle rozsahu záběru se rozlišují tyto dokumentační fotografie:

- Orientační fotografie,
- Celková situační fotografie,
- Polodetailní fotografie,
- Detailní fotografie,
- Celková přehledná fotografie.

Videodokumentace slouží k obrazovému i zvukovému záznamu situace na místě činu a dále slouží také k zaznamenání průběhu a výsledků ohledání místa činu. Hlavním významem videodokumentace je, že dokonale zachycuje děj. Postupujeme obdobně jako při fotodokumentaci, nejprve se zadokumentuje celková situace na místě před ohledáním místa činu a následně se dokumentují jednotlivé úseky, předměty, stopy, jejich umístění a vzájemná poloha.

⁵¹ ODDĚLENÍ PRÁVA A KRIMINALISTIKY VZ BRNO, *Soubor učebních dokumentů, základní odborné přípravy I. vyd., modul Základy kriminalistiky*, Brno, 2016. s. 45.

Topografická dokumentace je založená na grafickém znázornění a zobrazení situace na MČ. Poskytuje informace o rozměru, tvaru objektů, stop a jejich vzájemném umístění na MČ. Prostředky topografické dokumentace jsou⁵²:

- Náčrtek,
- Plánek,
- Schéma.

8) Provedení hlásné služby:

Hlásná služba by měla obsahovat:

- kdo a odkud hlášení podává,
- co se stalo,
- kde se nachází místo činu,
- jaká opatření byla přijatá,
- jaká opatření je ještě potřeba provést,
- co je známo o pachateli (popis a směr pohybu),
- zda je potřeba výjezdové skupiny SKPV na místo činu, v případě loupeže je potřeba výjezdové skupiny SKPV vždy,
- další okolnosti případu nebo situace.

Hlásná služba se předává dozorčí službě a také operačnímu středisku PČR, které rozhoduje, jaký příslušný organizační článek PČR na místo činu vyšle. V případě základní skutkové podstaty TČ loupeže pojedí na MČ organizační článek PČR příslušného územního odboru, kde se TČ stal. V případě kvalifikovaných skutkových podstat TČ loupeže, jako je škoda velkého rozsahu nebo smrt, bude na MČ vyslán výjezd krajského ředitelství policie.

Výše uvedené pořadí úkonů se řídí okolnostmi vyšetřovaného případu. Přednost mají úkony, které zabrání škodlivým následkům. Největší prioritu mají však úkony na ochranu života a zdraví osob.

⁵² ODDĚLENÍ PRÁVA A KRIMINALISTIKY VZ BRNO, *Soubor učebních dokumentů, základní odborné přípravy I. vyd., modul Základy kriminalistiky*, Brno, 2016. s. 45-48.

5 KAZUISTIKA

5.1 Modelové situace

Kazuistická část mé bakalářské práce je zaměřena na modelové situace, ke kterým došlo na územní působnosti Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje. Hlavním cílem těchto modelových situací je popsat práci policejních hlídek, které se na místo činu, kde došlo ke spáchání trestného činu loupeže, dostavily jako první a zda-li při provádění prvotních úkonů na místě postupovali v souladu s výše uvedeným výčtem.

5.1.1 Modelová situace č. 1

Modelová situace č. 1 představuje trestný čin loupeže, která byla spáchána na veřejně přístupném prostranství v dopoledních hodinách na územní působnosti Městského ředitelství policie Plzeň.

OZNÁMENÍ UDÁLOSTI

Dne 15. 07. 2017 v 06:15 hod. bylo telefonicky oznámeno na integrované operační středisko Krajského ředitelství Plzeňského kraje (IOS KŘP Plzeň), že v ulici Koperníkova v Plzni byla přepadena a okradena žena o finanční hotovost, když na uvedeném místě čekala na svoji kamarádku, dvěma neznámými muži, kteří utekli směrem k Jižnímu vlakovému nádraží.

PRVOTNÍ ÚKONY NA MÍSTĚ

Na místo byla prostřednictvím operačního důstojníka IOS Městského ředitelství policie Plzeň (IOS MŘP Plzeň) vyslaná policejní hlídka z Oddělení hlídkové služby (OHS) Plzeň. Policisté po příjezdu na místo vyhledali poškozenou, kterou vyzvali k prokázání totožnosti dle § 63 odst. 2 písm. j) z. č. 273/2008 Sb.

Po poučení dle § 158 TŘ. se policisté z OHS začali poškozené vyptávat co zde na místě činu dělala, odkud k ní pachatelé přistoupili a jakým směrem se dali na útěk. Dále ji požádali o detailní popis pachatelů. Načež jim poškozená sdělila, že jeden z nich měl na sobě červené tepláky, černou mikinu s logem značky Nike a měl krátce střižené vlasy. Druhý pachatel měl mít na sobě černé tepláky, červené tričko bez potisku a měl také krátce střižené vlasy. Oba měřili cca 168-175 cm. Ke způsobené škodě uvedla, že ji odcizili hotovost ve výši 500,- Kč. Tyto skutečnosti hlídka předala IOS Plzeň – město k vyhlášení pátrání po pachatelích.

Hlídka OHS společně s poškozenou provedla pátrání v přilehlém okolí místa, kde došlo k jejímu přepadení a to s negativním výsledkem.

Jelikož byla poškozená značně otřesena a stěžovala si na bolest pravé ruky, proto na místo policisté přivolali Zdravotnickou záchrannou službu Plzeňského kraje (ZZS Pk). Poškozená poté byla převezena k ošetření poraněné ruky na oddělení chirurgie Fakultní nemocnice (FN) Plzeň – Lochotín. Od lékařů si hlídka vzala potřebné informace.

Policisté z OHS celou věc předali Službě kriminální policie a vyšetřování Městského ředitelství Policie ČR Plzeň (MŘP Plzeň).

ZHODNOCENÍ POSTUPU

V případě první modelové situace, která se odehrála na veřejném prostranství se policisté snažili postupovat dle výčtu prvotních a neodkladných úkonů v kapitole 4, akorát policisté z OHS ve svém úřední záznamu neuvádějí, zda místo, kde mělo dojít ke spáchání trestného činu loupeže, toto místo zajistili a zabezpečili páskou proti pohybu nepovolaných osob a proti neznehodnocení stop. Dále zde není uvedeno, zda si na místo přivolali výjezdového policejního psovoda, kvůli možné pachové stopě pachatelů na místě. Naopak co správně na místě provedli bylo, že zajistili poškozené osobě lékařské ošetření, získali detailní popis pachatelů a ten předali prostřednictvím hlášené služby IOS a zajistili ztotožnění všech účastníků události.

5.1.2 Modelová situace č. 2

Modelová situace č. 2 představuje trestný čin loupeže, který byl spáchán v uzavřeném objektu v brzkých ranních hodinách, rovněž na územní působnosti Městského ředitelství policie Plzeň.

OZNÁMENÍ UDÁLOSTI

Dne 25. 06. 2017 ve 03:05 hod. bylo telefonicky oznámeno na integrované operační středisko Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje (IOS KŘP Plzeň), že v ulici Čechova v Plzni ve sportbaru mělo údajně dojít k napadení hosta, který má být podle všeho v bezvědomí.

PRVOTNÍ ÚKONY NA MÍSTĚ

Na místo byla prostřednictvím operačního důstojník IOS Plzeň – město vyslaná policejní hlídka z Obvodního oddělení Policie ČR Plzeň – Bory (OO PČR Plzeň – Bory).

Policejní hlídka se na místě dozvěděla, že nedošlo k napadení hosta, nýbrž k loupežnému přepadení sportbaru. Na místě již v tu dobu zasahovala Zdravotnická záchranná služba Plzeňského kraje (ZZS Pk), kdy poškozená byla ošetřována pro řezná poranění v oblasti beder. Zraněná žena proto byla převezena na oddělení chirurgie Fakultní nemocnice (FN) Plzeň na Lochotíně k dalšímu ošetření.

Před tím než poškozená bude převezena do FN Plzeň, byla poučena dle § 158 TR, kdy po tomto poučení se hlídka dozvěděla, jak k loupežnému přepadení došlo, co pachatelé na místě dělali, jak se pohybovali a chovali. Dále policejní hlídka od poškozené získala detailní popis pachatelů.

Hlídka místo činu předběžně zabezpečila, kvůli zamezení pohybu nepovolaných osob a neznehodnocení stop. Místo střežila do příjezdu výjezdové skupiny SKPV. Na místě policejní hlídka kontaktovala svědkyni, která celou událost viděla, byla poučena dle § 158 TR a byla k celé věci vyslechnuta.

Na místo se za nedlouho dostavil majitel sportbaru, kterého hlídka ztotožnila a poučila dle § 158 TR. Dotázala se ho, zda mají ve sportbaru kamerový systém, ale k tomu uvedl, že kamerový systém je mimo provoz už dva měsíce.

Policisté z obvodního oddělení proto prostřednictvím IOS Plzeň – město přivolali výjezd Služby kriminální policie a vyšetřování (SKPV) vzhledem k podezření ze spáchání trestného činu loupeže dle § 173 z. č. 40/2009 Sb.

ZHODNOCENÍ POSTUPU

V případě této modelové situace, jenž se odehrála v uzavřeném objektu a z jednání policistů z OOP Plzeň – Bory, kteří na místě trestného činu loupeže byli první, nevyplývá, zda objekt zabezpečili proti pohybu nepovolaných osob na místě. Dále policisté neuvádějí, zda se při vyslechnutí poškozené osoby zeptali, kde přesně se pohybovaly osoby pachatelů a v jakých místech přesně stáli kvůli možné pachové stopě a zda byl přivolán na místo vjezdový policejní psovod, který dokáže na základě pachové stopy tyto osoby vypátrat. Krom těchto nedostatků si myslím, že policisté z OOP Plzeň Bory postupovali dle výčtu prvotních úkonů uvedených v kapitole 4.

5.1.3 Modelová situace č. 3

Modelová situace č. 3 představuje podezření ze spáchání trestného činu loupeže, který byl později překvalifikován na přečin krádeže, ke kterému došlo na územní působnosti Městského ředitelství policie Plzeň.

OZNÁMENÍ UDÁLOSTI

Dne 30. 07. 2017 v 19:10 hod. bylo na Obvodním oddělení Policie České republiky Nýřany (OOP Nýřany) nahlášeno, že v době okolo 16-17 hod. mělo dojít k loupežnému přepadení ženy dvěma neznámými pachateli v Husově ulici v Plzni.

PRVOTNÍ ÚKONY

Vzhledem k tomu, že bylo důvodné podezření ze spáchání trestného činu loupeže dle § 173 trestního zákoníku, byla poškozená převezena z OOP Nýřany na Služebnu kriminální policie a vyšetřování Městského ředitelství Policie České republiky Plzeň (SKPV MŘP Plzeň) ve 20:10 hod.

Po příjezdu byla poškozená vyslechnuta k dané věci, ve které uvedla, že dnes v 16 hod. měla schůzku s kamarádkou na Anglickém nábřeží a poté odešla směrem na Centrální autobusové nádraží (CAN), odtud ji měl jet autobus, až v 18:35 hod. Na křižovatce ulic Kotkova a Husova na úrovni domu číslo popisné 52 v Husově ulici k ní měli zezadu přistoupit dva neznámý pachatelé, z nich jeden ji strčil zezadu do zad a druhý měl tahat za batoh. Přestože rána nebyla moc silná, stejně napadená žena upadla a než se stihla zvednout ze země, měl údajně druhý pachatel batoh rozepnout a odcizit mobilní telefon. Oba poté měli utéci směrem k CAN.

Policistům z SKPV MŘP Plzeň se výpověď ze strany poškozené zdála poněkud nevěrohodná a proto ihned prověřili kameru z městského kamerového systému, která by se měla nacházet na uvedené křižovatce ulic a místo události by tedy z ní mělo být vidět. Při prověřování policisté z SKPV zjistili, že v uvedenou dobu se na místě činu poškozená nepohybovala.

Poté, co policisté zjistili tyto nové skutečnosti, byla s nimi poškozená seznámena a opětovně dotázána na průběh skutku. Dále bylo policistům podezřelé, že poškozená žádná zranění nemá, především na ruku, na které měla údajně upadnout.

Na to všechno poškozená uvedla, že se celý skutek neměl stát v Husově ulici, ale v podchodu k CAN od zastávky městské hromadné dopravy (MHD) tramvaje č. 2, kvůli

tomu, že se bála to říct, protože jí matka tudy zakazuje chodit, ale jinak vše mělo proběhnout tak, jak popsala. Policistům se stále více zdála výpověď poškozené nevěrohodnější, a proto byla upozorněna na to, že se může dopustit trestného činu křivého obvinění a výpovědi. Na to se poškozená rozbřečela, uvedla jak to celé bylo a že celou cestu měla telefon v ruce až do podchodu k CAN, kde k ní zezadu přišli dva neznámý muži a telefon z ruky jí vytrhli a utekli. Měla strach z toho, co na to řekne matka, až se dozví jakým způsobem přišla o mobilní telefon a že by z toho pak měla doma peklo, proto si celé loupežné přepadení vymyslela.

Policisté z SKPV provedly nezbytné úkony a následně poškozenou vyrozuměly o tom, že celá věc bude postoupena k dalšímu prověřování na Obvodní oddělení Policie České republiky Plzeň-Střed (OOP Plzeň – Střed) pro podezření ze spáchání přečinu krádeže dle § 205 odst. 1 písm. d) trestního zákoníku.

ZHODNOCENÍ POSTUPU

Co se týká třetí modelové situace, celá věc byla předána z OOP Nýřany s podezřením, že došlo ke spáchání trestného činu loupež na SKPV MŘP Plzeň. Policisté z OOP Nýřany nemohli provést okamžité prvotní úkony na místě činu, neboť poškozená osoba celou věc oznámila na Policii ČR až 2 hodiny po spáchání. To znamená, že veškeré stopy, které na místě činu byli, budou již nejspíše znehodnoceny, díky velkému výskytu osob. Policisté z SKPV proto měli k dispozici jen kamerový záznam a výpověď poškozené osoby.

Závěr

Trestný čin loupeže je jedním z nejnebezpečnějších násilných trestných činů, který se v naší společnosti vyskytuje. Tento trestný čin se vyznačuje útokem a to nejen útokem na cizí majetek, ale i na tělesnou integritu oběti. Pachatel ke spáchání použije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci.

V mé bakalářské práci jsem rozebral právní úpravu trestného činu loupeže v České republice a v Německé spolkové republice. Současnou právní úpravu trestného činu loupeže v trestním zákoníku České republiky považuji za zcela logickou, ačkoliv na druhou stranu si myslím, že kvalifikovanou skutkovou podstatu tohoto trestného činu by po vzoru německé právní úpravy bylo možno ještě rozšířit i o okolnosti, které se týkají použití zbraně při jejím spáchání. Role zbraní při spáchání loupeže je při objasňování loupeže v německé úpravě důsledně zjišťována. Jde o to, že německá právní úprava při posuzování potrestání jednotlivých pachatelů, zohledňuje, zda-li byla při činu použita zbraň, jaký druh zbraně byl použit, jakým způsobem ji pachatel použil a s jakou intenzitou. Jedná se spíše o okolnosti, které zvyšují trestní sazbu pro pachatele.

V této práci jsem se také zaměřil na prvotní úkony prováděné hlídkami, které se dostaví jako první s výjezdovou skupinou Policie České republiky na místo spáchání tohoto trestného činu. Provedení těchto úkonů jsem představil na jednotlivých modelových příkladech, ke kterým došlo v územní působnosti Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje.

Následně v příloze pro lepší orientaci v bakalářské práci se pomocí sběru statistických dat ze zdrojů Policie ČR snažím rozebrat vývoj trestného činu loupeže na územní působnosti Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje za období od roku 2016 do roku 2021. Ze statistického šetření vyplynulo, že počet spáchaných trestných činů na uvedeném území v daném období klesá. Objasněnost u trestného činu loupeže se pohybuje mezi 47 – 55 %, kdy je v zásadě vyšší, než průměrná objasněnost trestné činnosti. Je to dáno zejména tím, že dochází k přímému kontaktu mezi pachatelem a obětí trestného činu loupeže a k zanechání dostatečného počtu kriminalistických stop, jak ve vědomí člověka (oběti), tak individuálních a druhotných kriminalistických stop. Nejvíce spáchaných trestných činů loupeže je páčáno recidivisty a pachateli, kteří v době spáchání trestného činu loupeže byli pod vlivem alkoholického nápoje nebo jiné návykové látky. Na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje za dané období

nebyly evidovány žádné loupežné vraždy. Loupeže spáchané na finančních institucích se na uvedeném území vyskytují jen zřídka. Při celkovém pohledu na řešenou problematiku lze říci, že páchání trestných činů loupeže v Plzeňském kraji postupem let klesá.

Seznam použitých zdrojů

Knižní literatura:

- 1) Criminal Justice in Germany/ Jörg-Martin Jehle, Marianne Wade – Department of Criminology of the Law Faculty of the Georg-August University of Göttingen, 2005, ve spojení s Kriminologische Zentralstelle e.V., Wiesbaden ISBN 3-936999-14-7
- 2) ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. 431 s.
- 3) HLAVÁČEK, J.; PROTIVÍNSKÝ, M. a kol.; *Praktická kriminalistika*. vyd., Praha, 2006
- 4) CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-36-9.
- 5) KONRÁD, Zdeněk a Jitka VESELÁ. *Rekognice*. Vyd. 1. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-269-0.
- 6) KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2015. ISBN 978-80-7380-547-0.
- 7) MUSIL, J.; KONRÁD, Z.; SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2004, ISBN 80-7179-878-9
- 8) MUSIL, Jan, Jarmila HANYKOVÁ, Eva KOUBOVÁ, Vladimír PRERAD, Mircea TIPLICA a Alexander NETT. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-602-1.
- 9) NOVOTNÝ, Oto, ZAPLETAL, Josef a kol. *Kriminologie*. 3. vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 528 s.
- 10) ODDĚLENÍ PRÁVA A KRIMINALISTIKY VZ BRNO, Soubor učebních dokumentů, základní odborné přípravy I. vyd., modul Základy kriminalistiky, Brno, 2016.
- 11) PJEŠČAK, Ján. *Kriminalistika: učebnice pro právnické fakulty*. 2. vyd. Praha: Naše vojsko, 1986.
- 12) POLÁK, Peter; KUBALA, Jozef. *Repetitórium kriminalistiky*. Bratislava: Nakladatelství Iura Edition, 2010. 210 s. ISBN 978-80-8078-351-8.
- 13) PORADA, Viktor. *Kriminalistika: (úvod, technika, taktika)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-038-3.
- 14) PORADA, Viktor. *Kriminalistika: (teorie, metody, metodologie)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-490-9.

- 15) STRAUS, J.; *Kriminalistická metodika*, 2. vyd., Plzeň, Aleš Čeněk, 2008, ISBN 978-80-7380-124-3
- 16) STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika. 2. rozš. vyd.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. Vysokoškolské učebnice. ISBN 978-80-7380-095-6.
- 17) SVATOŠ, Roman. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 292 s.
- 18) ŠIMOVČEK, Ivan a kol. *Kriminalistika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 408 s.
- 19) ZOUBKOVÁ, Ivana; MOULISOVÁ, Marcela. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Nakladatelství Armex Publishing s.r.o., 2004. 148 s. ISBN 80-86795-05-5.

Právní předpisy a komentáře:

- 20) Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- 21) Zákon č. 141/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- 22) Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- 23) FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní zákoník a trestní řád Průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou I. Díl Trestní zákoník*. Praha: Nakladatelství Linde, 2010. 1371 s. ISBN 978-80-7201-802-4.
- 24) IVOR, J. a kol. *Trestné právo hmotné. 2, Osobitná část. 1. vyd.* Bratislava: Iura Edition, 2006, s. 80, 95
- 25) JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné. 2.vyd.* Praha: Nakladatelství Leges, 2010. 912 s. ISBN 978-80- 87212-49-3
- 26) JELÍNEK, J. a kol.: *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 5. vydání.* Praha: Leges, 2014,
- 27) KRATOCHVÍL, Vladimír a kol. *Trestní právo hmotné Obecná část. 3. vyd.* Brno: Nakladatelství Masarykova univerzita, 2006. 571 s. ISBN 80-210-2985-4.
- 28) KUČHTA, J. a kol.; *Kurs trestního práva. trestní právo hmotné. zvláštní část*, Praha, C. H. Beck, 2009, ISBN 978-80-7400-047-8.
- 29) NOVOTNÝ, Oto a kol. *Trestní právo hmotné Zvláštní část 2*. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer ČR, 2010. 600 s. ISBN 978-80-7357-509-0.
- 30) NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo hmotné. 2. rozš. vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-083-3.
- 31) REBRO, K., BLAHO, P. *Rímské právo. 2. dopl. vyd.* Bratislava: Manz, 1997. ISBN 80-85719-08-8. ISBN 978-80-7380-083-3.
- 32) ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník I. Obecná část. § 1–139. Komentář. 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2012. 1464 s.

- 33) ŠÁMAL a kol.; *Trestní zákoník, komentář, I. vydání*, Praha C. H. Beck, 2012, ISBN 978-80-7400-428-5.

Judikatura:

- 34) Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR uveřejněné pod č. 44/1986 Sb.
35) Stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR uveřejněné pod č. 1/1980 Sb.
36) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR, sp. zn. 7 Tz 4/68 (získáno dne 19. 03. 2013 z programu ASPI, stav k 19. 03. 2021).

Seznam zkratk:

- TZ – Trestní zákoník
TŘ – Trestní řád
TČ – Trestní čin
PČR - Policie České republiky
SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování
KŘP – Krajské ředitelství policie
MŘP – Městské ředitelství policie
OOP – Obvodní oddělení policie
MČ – Místo činu
OMČ – Ohledání místa činu
IOS – Integrované operační středisko

Seznam tabulek a grafů:

Tabulka č. 1 – Statistický přehled vývoje trestného činu loupeže na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraj za rok 2016.

Tabulka č. 2 – Statistický přehled vývoje trestného činu loupeže na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraj za rok 2017.

Tabulka č. 3 – Statistický přehled vývoje trestného činu loupeže na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraj za rok 2018.

Tabulka č. 4 – Statistický přehled vývoje trestného činu loupeže na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraj za rok 2019.

Tabulka č. 5 – Statistický přehled vývoje trestného činu loupeže na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraj za rok 2020.

Tabulka č. 6 – Statistický přehled vývoje trestného činu loupeže na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraj za rok 2021.

Přílohy

Statistický přehled

Tabulka č. 1 – Statistický přehled vývoje trestného činu loupeže na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje za rok 2016⁵³

Statistický přehled trestného činu loupeže na území KŘP Plzeňského kraje za rok 2016			
	loupeže (§ 173)	loupeže na finančních institucích (§ 173)	vraždy - loupežné (§ 140)
registrovaný počet	111	0	0
objasnění počet	62	0	0
tj. v % (objasněnost)	55,9%	0%	0%
spácháno nezletilými	2	0	0
spácháno mladistvými	2	0	0
spácháno opakovaně trestanými osobami	34	0	0
spácháno cizinci	15	0	0
spácháno pod vlivem alkoholu nebo JNL	7	0	0

V roce 2016 bylo na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje evidováno 111 případů trestného činu loupeže, z toho policisté objasnili 62 těchto skutků, což znamená, že byli úspěšní v 55,9%. V případě trestného činu loupeže spáchaného na finančních institucích a loupežné vraždy nebyly za rok 2016 na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje evidovány. Nejvíce bylo loupeží spácháno recidivisty a to ve 34 případech. Trestný čin loupeže spáchaný cizinci byl na území krajského ředitelství evidován v 15 případech. V 7 případech byl pachatel při spáchání trestného činu loupeže pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Na území krajského ředitelství byly v roce 2016 zaznamenány pouze 2 případy trestného činu loupeže, kterého se dopustili nezletilý a mladistvý.

⁵³ Policie České republiky, *Statistické přehledy kriminality za rok 2016* [Online]. Praha, 2022. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/statistiky-kriminalita-statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2016.aspx>

Tabulka č. 2 – Statistický přehled vývoje trestného činu loupeže na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje za rok 2017⁵⁴.

Statistický přehled trestného činu loupeže na území KŘP Plzeňského kraje za rok 2017			
	loupeže (§ 173)	loupeže na finančních institucích (§ 173)	vraždy - loupežné (§ 140)
registrovaný počet	91	0	0
objasnění počet	50	0	0
tj. v % (objasněnost)	55,0%	0%	0%
spácháno nezletilými	0	0	0
spácháno mladistvými	8	0	0
spácháno opakovaně trestanými osobami	25	0	0
spácháno cizinci	16	0	0
spácháno pod vlivem alkoholu nebo JNL	5	0	0

V roce 2017 bylo na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje evidováno 91 případů trestného činu loupeže, což je o 20 případů méně než v roce 2016. Z toho policisté objasnili 50 těchto skutků, což znamená, že byli úspěšní v 55,0%. V případě trestného činu loupeže spáchaného na finančních institucích a loupežné vraždy nebyly ani tyto za rok 2017 na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje evidovány. V roce 2017 bylo navíc loupeží spácháno taktéž recidivisty a to ve 25 případech. Trestný čin loupeže spáchaný cizinci byl v roce 2017 na území krajského ředitelství evidován v 16 případech. V 5 případech byl pachatel při spáchání trestného činu loupeže pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Na území krajského ředitelství bylo v roce 2017 zaznamenáno 8 případů trestného činu loupeže, které byly spáchány mladistvými, naopak nezletilý se trestného činu na území nedopustili.

⁵⁴ Policie České republiky, *Statistické přehledy kriminality za rok 2017* [Online]. Praha, 2022. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2017.aspx>

Tabulka č. 3 – Statistický přehled vývoje trestného činu loupeže na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje za rok 2018⁵⁵.

Statistický přehled trestného činu loupeže na území KŘP Plzeňského kraje za rok 2018			
	loupeže (§ 173)	loupeže na finančních institucích (§ 173)	vraždy - loupežné (§ 140)
registrovaný počet	81	6	0
objasnění počet	34	2	0
tj. v % (objasněnost)	42,0%	33,3%	0%
spácháno nezletilými	0	0	0
spácháno mladistvými	1	0	0
spácháno opakovaně trestanými osobami	19	1	0
spácháno cizinci	9	0	0
spácháno pod vlivem alkoholu nebo JNL	5	0	0

V roce 2018 policisté na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje evidovali 81 případů trestného činu loupeže, což je o 10 případů méně než za rok 2017. Z toho se policistům podařilo objasnit 34 těchto skutků, což znamená, že byli úspěšní v 42,0%. V případě trestného činu loupeže spáchaného na finančních institucích policisté v tomto roce evidovali 6 těchto případů, což je oproti roku 2017 více. Z toho se policistům podařilo objasnit 2 tyto skutky, což znamená, že byli úspěšní v 33,3%. Loupeží spáchanou na finanční institut se v jednom případě dopustil recidivista. Loupežná vražda nebyla ani za rok 2018 na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje evidována. Nejvíce loupeží bylo v roce 2018 spácháno taktéž recidivisty a to v 19 případech. Trestný čin loupeže spáchaný cizinci byl v roce 2018 na území krajského ředitelství evidován v 9 případech. V 5 případech byl pachatel při spáchání trestného činu loupeže pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Na území krajského ředitelství bylo v roce 2018 zaznamenáno 8 případů trestného činu loupeže, které byly spáchány mladistvými, naopak nezletilý se trestného činu na území nedopustili.

⁵⁵ Policie České republiky, *Statistické přehledy kriminality za rok 2018* [Online]. Praha, 2022. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>

Tabulka č. 4 – Statistický přehled vývoje trestného činu loupeže na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje za rok 2019⁵⁶.

Statistický přehled trestného činu loupeže na území KŘP Plzeňského kraje za rok 2019			
	loupeže (§ 173)	loupeže na finančních institucích (§ 173)	vraždy - loupežné (§ 140)
registrovaný počet	67	2	0
objasnění počet	38	2	0
tj. v % (objasněnost)	56,7%	100,0%	0%
spácháno nezletilými	1	0	0
spácháno mladistvými	1	0	0
spácháno opakovaně trestanými osobami	22	2	0
spácháno cizinci	9	0	0
spácháno pod vlivem alkoholu nebo JNL	0	0	0

V roce 2019 policisté na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje evidovali 67 případů trestného činu loupeže, což je pokles o 14 případů než za rok 2018. Z toho se policistům podařilo objasnit 38 těchto skutků, což znamená, že byli úspěšní v 56,7%. V případě trestného činu loupeže spáchaného na finančních institucích policisté v tomto roce evidovali pouze 2 tyto případy, což je oproti roku 2018 o 4 méně. Z toho se policistům podařilo objasnit 2 tyto skutky, což znamená, že byli úspěšní ve 100,0%. Loupeže spáchané na finanční institut se v 2 případech dopustil recidivista. Loupežná vražda nebyla ani za rok 2019 na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje evidována. Nejvíce bylo loupeží v roce 2019 spácháno, taktéž recidivisty a to ve 22 případech. Trestný čin loupeže spáchaný cizinci byl v roce 2019 na území krajského ředitelství evidován v 9 případech. V roce 2019 policisté na území nevidovali žádný případ, kde by byl pachatel při spáchání trestného činu loupeže pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Na území krajského ředitelství byl v roce 2019 zaznamenán 1 případ trestného činu loupeže, který byl spáchán mladistvým a 1 případ trestného činu loupeže, který byl spáchán nezletilým.

⁵⁶ Policie České republiky, *Statistické přehledy kriminality za rok 2019* [Online]. Praha, 2022. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2019.aspx>

Tabulka č. 5 – Statistický přehled vývoje trestného činu loupeže na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje za rok 2020⁵⁷.

Statistický přehled trestného činu loupeže na území KŘP Plzeňského kraje za rok 2020			
	loupeže (§ 173)	loupeže na finančních institucích (§ 173)	vraždy - loupežné (§ 140)
registrovaný počet	68	2	0
objasnění počet	32		0
tj. v % (objasněnost)	47,1%	0,0%	0%
spácháno nezletilými	0	0	0
spácháno mladistvými	1	0	0
spácháno opakovaně trestanými osobami	22	0	0
spácháno cizinci	8	0	0
spácháno pod vlivem alkoholu nebo JNL	1	0	0

V roce 2020 policisté na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje evidovali 68 případů trestného činu loupeže, což je nárůst pouze o 1 případ než v roce 2019. Z toho se policistům podařilo objasnit 32 těchto skutků, což znamená, že byli úspěšní ve 47,1%. V případě trestného činu loupeže spáchaného na finančních institucích policisté v tomto roce evidovali 2 tyto případy, což je stejný počet jako za rok 2019. Z toho se policistům nepodařilo objasnit ani jeden z těchto skutků. Loupežná vražda nebyla ani za rok 2020 na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje evidována. Nejvíce bylo loupeží v roce 2020 spácháno taktéž recidivisty a to ve 22 případech. Trestný čin loupeže spáchaný cizinci byl v roce 2019 na území krajského ředitelství evidován v 8 případech. V roce 2020 policisté na území evidovali pouze v 1 případě, že byl pachatel při spáchání trestného činu loupeže pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Na území krajského ředitelství byl v roce 2020 zaznamenán 1 případ trestného činu loupeže, který byl spáchán mladistvým.

⁵⁷ Policie České republiky, *Statistické přehledy kriminality za rok 2020* [Online]. Praha, 2022. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

Tabulka č. 6 – Statistický přehled vývoje trestného činu loupeže na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje za rok 2021⁵⁸.

Statistický přehled trestného činu loupeže na území KŘP Plzeňského kraje za rok 2021			
	loupeže (§ 173)	loupeže na finančních institucích (§ 173)	vraždy - loupežné (§ 140)
registrovaný počet	66	0	0
objasnění počet	30		0
tj. v % (objasněnost)	45,5%	0,0%	0%
spácháno nezletilými	2	0	0
spácháno mladistvými	1	0	0
spácháno opakovaně trestanými osobami	16	0	0
spácháno cizinci	7	0	0
spácháno pod vlivem alkoholu nebo JNL	1	0	0

V roce 2021 bylo na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje evidováno 66 případů trestného činu loupeže, což je pokles o 2 případy než v roce 2020. Z toho policisté objasnili 30 těchto skutků, což znamená, že byli úspěšní ve 45,5%. V případě trestného činu loupeže spáchaného na finančních institucích a loupežné vraždy nebyly za rok 2021 na území Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje evidovány. Nejvíce bylo loupeží spácháno recidivisty a to v 16 případech. Trestný čin loupeže spáchaný cizinci byl na území krajského ředitelství evidován v 7 případech. V 1 případě byl pachatel při spáchání trestného činu loupeže pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Na území krajského ředitelství byl v roce 2021 zaznamenán 1 případ trestného činu loupeže, který byl spáchán mladistvým a 2 případy trestného činu loupeže, které byly spáchány nezletilými.

⁵⁸ Policie České republiky, *Statistické přehledy kriminality za rok 2021* [Online]. Praha, 2022. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2021.aspx>